Ўзбекистон овози

Рўзномага 1918 йилда 21 июнда асос солинган

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМАСИ

● Рўзнома: «Иштирокиюн» (1918 — 1920 й.) «Қизил байроқ» (1920 — 1923 й.). «Туркистон» (1923—1924 й.). «Қизил Ўзбекистон» (1924—1964 й.). «Совет Ўзбекистони» (1964—1991 й.) номи билан чоп этилган, ҳозир «Ўзбекистон овози» (1991 йил 1 сентябрдан) номи билан чиқмоқда.

● № 113 (21. 212) 1992 йил 9 июнь, сешанба ●

БАҲОСИ 2 СЎМ.

РЎЗНОМА САҲИФАЛАРИДА ЎҚИЙСИЗ

● Инсон қадрини меҳнат оширар.
● Деҳқон кўнгли ҳамиша далада.
(1-бет).

● Жаҳоннинг 110 мамлакати мустақил Ўзбекистонни тан олди.
● Ишбилармонлар яна учрашдилар.
(2-бет).

● Асосий мақсад — эркин шахсни шакллантириш.
● Она табиатни эъзозласак, у ҳам ўз бойликларини эҳсон этаверади.
(3-бет).

● Номи ўзига жуда ярашди.
● Ўзаро манфаатли ҳамкорлик.
(4-бет).

ТИЛ—МИЛЛАТНИНГ ҚИЁФАСИ

ДАВЛАТ ТИЛИ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН ҚАНДАЙ АМАЛГА ОШИРИЛЯПТИ?

● 6 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида республика Бош вазири А. Муталов бошчилигида ҳукумат тил комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Комиссиянинг ўтган галги йиғилишида Адлия ва Алоқа вазирликларида тил ҳақидаги Қонун қандай бажарилаётганини ўрганиш ва тегишли чора-тадбирлар белгилаш топширилган эди. Алоқа вазирлигида бу соҳада бир қанча иш қилинди. Аммо кўп вазирликлар ва идораларда силжиш сезилмаяпти, иш эскича юритиляпти. Таржимонлар йўқлиги, ўзбекча ёзув машинкаларининг камлиги сингари баҳоналар рўкач қилиняпти. Ҳатто юқори идораларнинг ўзида ҳам давлат тилига муносабат ўзгаргани йўқ. Қарор ва фармойишлар жойларга ҳамон рус тилида юборилаётир. Масалан, ўтган тўрт ой мобайнида Фарғона вилояти ҳокимлигига рус тилида 218 та хат ва кўрсатма жўнатилган. Шундан 197 таси Вазирлар Маҳкамасидан юборилганини қандай изоҳлаш мумкин?

Республика Бош вазири она тилимизнинг ижтимоий-сиёсий аҳамияти ҳақида гапириб, мазкур Қонунни бажариш билан шуғулланиши лозим бўлган комиссиянинг иши қониқарсизлигини таъкидлади. Комиссия таркибидаги айрим кишиларнинг ўзлари Қонунга риоя қилмайдилар, давлат тилини етарли даражада билмайдилар. Жойларда ташкил этилган тил ўрганиш курсларида дарслар хўжакўрсинга ўтилади. Аксарият ташкилот ва идораларда бу иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Давлат тилини амалда қўллашни мавсумий иш деб қарамаслик керак. Ўзбекистон мустақиллик йўлидан борар экан, она тили унинг таянчи

(Давоми иккинчи бетда).

ҒЎЗА ОЛТИНЧИ ЧИНБАРГ ЧИҚАРДИ

● Ҳа, деҳқонларда шундай гап юради. У бежиз айтилмаган бўлса керак. Агар мавсум бошида режа, мажбурият аниқ ҳисоб-китобларга асосланган бўлса, у албатта бажарилади. Чунки етти ўлчаб, бир кесилган ишнинг пироварди ҳам самарали бўлиши тажрибалардан маълум.

Демак, имконият доирасида қабул қилинган режани бажариш учун ҳамма ҳаракат қилади, унга ишонади. Шунга яраша мавсум охиригача кўтаринки кайфият пасаймайди.

Деҳқонларимиз 865 гектар майдонга чигит эккандаёқ юқоридагидек кайфиятда эдилар. Узлуксиз ёққан ёмғир ҳам улар кайфиятини бузолмади. Очиқ келган ҳар бир кундан унумли фойдаланиш ниятида бўлдилар. Ғайратли меҳнатга қарамасдан ғўзалар ривожи ўтган йилдагига нисбатан 12 кун кечикаётир. Бу катта узилиш эмас. Агар экин қўшимча озиқлантирилса, чанқатиб қўйилмаса, культивация маромида ўтказилса бой берилган вақтнинг ўрнини қоплаш мумкин.

Ҳозирги пайтда асосий эътиборни экин парваришига қаратганмиз. Жами майдон бегона ўтдан тозалаб бўлинди. Бунинг учун бир марта кетмон чопиқ ўтказилди. Ўтлар илдизи билан олиб ташланди, қатқалоқ юмшатилди. Уч марта культивация қилинган Карим Умриев, Маҳмуд Тешабоев, Саъдулла Айтинов бошлиқ бригадалар далаларида ғўза олтинчи чинбарг чиқарди. Шоналай бошлаган жойлар бор. Абдуолим Пўлатов, Отабек Низомов, Ҳайдар Азизов сингари механизаторлар ғўза парваришида яхши кўрсаткичга эришмоқдалар.

Биз бу юмушларда ёппасига қатнашаётган деҳқонларни рағбатлантиряпмиз. Масалан, айтайлик, ҳар бир гектар ер учун қўшимча минг сўмдан пул тўлаяпмиз. Бундан пахтакорлар мамнун. Яганани ҳам бошлаб юбордик. Кимёвий ўғитлар билан озиқлантиришга киришдик. 14-15 июндан дастлабки суғориш бошланади.

Деҳқонларимиз ҳозирги кунданоқ ҳар метр пайкалда қанча кўчат сақланиб қолиши ва қанчадан ҳосил беришини яхши биладилар. Улар гектаридан камида 35-36 центнердан хом ашё олиш мумкин, демоқдалар. Руҳи тетик пахтакорларимиз кейинги уч йилдан бери вилоятда биринчилардан бўлиб йиллик режаларини адо этиб келаётирлар. Бу йил ҳам ана шу анъана сақлаб қолинади.

Ҳ. ХУДОЙҚУЛОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги бош агрономи.

ҲАРАКАТДА БАРАКАТ

ҲАММАСИ КАЙФИЯТГА БОҒЛИҚ

● Пилла хўжалик йилининг дастлабки ҳосили. Қисқа, аммо машаққатли меҳнат эвазига етиштириладиган хом ашёни сарҳисоб қиладиган вақт келди. Айни пайтда етиштирилган ҳосил пешма-пеш сарамжонлаб олинмоқда.

Районимиз хўжаликларида 1512 нафар звено баракали ишлади. Улар 2583 қути ипак қуртидан мўл ҳосил етиштирдилар. Баҳор серёғин келганлиги учун ҳам ҳамма жойда барг кўп бўлди. Бундан фойдаланган звенолар юқори ҳосил етиштирдилар.

Айниқса, пилла топширишда карвонбошилик қилаётган Алишер Навоий номли, Шароф Рашидов номли, «Қашқадарё», «Ғалаба» «Партия XXIV съезди» давлат хўжаликларида пиллакорлар озуқани тежаб-терғаб сарфлаб, ипак қуртини агротехника қоидалари асосида парвариш қилганликлари учун ҳам юқори натижаларни қўлга киритмоқдалар.

Қувончлиси шундаки, пилла хирмони яратилаётган кезларда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг республика колхозлари, совхозларини рағбатлантириш ва пиллачиликни ривожлантириш тўғрисидаги қарори эълон қилинди. Бу пиллакорларимизнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Демак, пиллага давлат буюртмасини камайтириш колхоз ва совхозларнинг иқтисодий қувватини оширибгина қолмай, пиллакорларнинг ҳам моддий манфаатдорлигини таъминлайди. Бундан руҳланган ўнлаб, юзлаб пиллачилик звенолари ҳозирданоқ давлат қабул пунктига ҳар қути ипак қуртидан 100-120 килограммдан қимматбаҳо хом ашё топширишга эришдилар. Улар орасида А. Навоий номли давлат хўжалигидан Қурбон Мирзаев, Анвар Очилов, 20-совхоздан Хурсан Сатторова, Ҳамза Хўжақулов номли давлат хўжалигидан Малла Саидниёзова, «Қашқадарё» давлат хўжалигидан Тўра Умидиллаева, 15-совхоздан Зулфия Аҳророва, «Наврўз» давлат хўжалигидан Лобар Мамажоновалар бор.

Меҳнатни тақдирлаш пиллачиларнинг кайфиятини оширади. Буни тўғри англаб ҳосил топшириш арафасида барча пиллачиларни қимматбаҳо буюмлар билан тақдирладик. Шунингдек, пилла қабул қилиш идорасига арзон нархдаги товарлар келтириб сотилди. Бу ҳам меҳнат аҳлининг кўтаринки руҳда ишлашини таъминламоқда.

Режамиз 140 тонна эди. Бу маррани уддаладик.

Номоз САРИҚОВ,
Ульянов район ҳокими.

• ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

САМАРАЛИ МУЛОҚОТЛАР, АМАЛИЙ ТАШРИФЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ МАТБУОТ УЧУН АХБОРОТНОМАСИ

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги (МДҲ) давлат ва ҳукумат бошлиқларининг 15-16 май кунлари Тошкентдаги учрашувига тайёргарлик ва уни ўтказиш Ўзбекистоннинг сиёсий ҳаётида асосий воқеа бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг таклифи бўйича мазкур учрашувлар тажрибасида илк бор кун тартибини белгилаш мақсадида 10 май куни Тошкентда МДҲ иштирокчилари ташқи ишлар вазирларининг мажлиси ўтказилди. Бир қатор ишчи гуруҳлари ҳафта мобайнида мулоқотни юксак даражада ўтишини таъминлаган салмоқли тайёргарлик ишларини олиб бордилар. Ишчи гуруҳлари таркибига дипломатлар, ҳарбийлар, ҳуқуқшунослар, иқтисодчилар ва халқ хўжалигининг бошқа мутахассислари киритилди. Бажарилган ишлар кенгаш муваффақиятини таъминлади: 38 турли ҳужжат имзоланди. И. Каримовнинг ташаббуси бўйича ишлаб чиқилган ва қабул қилинган Россия Президенти Б. Ельцин, Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев қўллаб-қувватлаган коллектив хавфсизлик тўғрисидаги шартнома ҳужжатларининг энг асосийсидир.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тошкент учрашувлари чоғида пойтахтдаги Киночилар уйида кенгаш матбуот марказини ишини ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг 29—30 май кунлари Россия Федерациясига расмий ташрифи, Россия Президенти Б. Ельцин билан олиб борган музокаралари, Ўзбекистон Республикаси билан Россия Федерацияси ўртасида давлатлараро муносабатларнинг асослари, дўстлик ҳамда ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг Москвада имзоланиши катта сиёсий аҳамиятга молик воқеадир.

1992 йил май ойида Ўзбекистонга Россия ташқи ишлар вазири А. Козирев расмий ташриф билан келди. Вазирнинг республикада бўлган чоғида икки давлат ташқи ишлар вазирликларининг ҳамкорлиги ва фаолиятларини мувофиқлаштириш тўғрисида шартнома имзоланди ҳамда қўшма баёнот қабул қилинди.

Ташқи ишлар вазири Датук Абдулла бин Ҳож Аҳмад Бадавий бошчилигидаги Малайзия ҳукумат делегацияси Ўзбекистон Республикасига ташриф буюрди. Унга Малайзия ишбилармонлар доираларининг вакиллари ҳамроҳ бўлишди. Ташриф вақтида Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ва Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги расмий кишилари, «Ўзбекнефтегаз» давлат концерни вакиллари билан Малайзия делегацияси аъзолари ўртасида самарали мулоқотлар бўлиб ўтди. Ташқи ишлар бўйича давлат котиби ал-Дали бошчилигидаги Яман Республикаси делегацияси Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар, Ташқи иқтисодий алоқалар, Мудофаа, Олий ва ўрта махсус таълим вазирликларида музокаралар олиб борди. Меҳмонлар ирригация ва сув хўжалиги соҳасида ўзбекистонлик мутахассислар билан учрашдилар. Мезбонлар Яман делегацияси аъзоларини республикамизда ирригация иншоотлари қурилишининг ютуқлари ва имкониятлари, сув камчиллиги шароитида суғоришнинг энг янги усулларининг қўлланиши билан таништирдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

ХУДО БЕРГАН ОДАМ

РАУТ бобо ҳамиша, мен худо берган одамман, дейди.

Дарвоқе, аввало, уни сизга таништирай: Раут Абраев. Олтинсой районининг К. Маркс номли жамоа хўжалигидан. Йили — паланг. Олтмиш олтига кирди. Саккиз фарзанди бор. Бу дунёда энг яхши кўрган одами Жарқин момо (аёли). Яхши кўргани меҳнат. Кўп йиллар пахта экди. Бригадир бўлди. Давлатдан «Волга» машинасини олди. Орден ҳам тақди. Элга танилди. Ва бундан ўн йилча олдин нимадир сабаб бўлиб, бор-ей, деди-да, пахтадан чиқиб уйида мол боқа бошлади.

Раут бобо даллн-ғулли одам. Одамни танийди. Ким билан қандай муомала қилишни билади. Таниш-билиш орттирсам, дейди. Тўйлардан, маъракалардан қолмайди. Одамларнинг назарига яқинроқ бўлсам дейди. Бунинг учун бошқалар қилолмаган ёки қилишни истамаган бирон ишга қўл уради.

Ўрни келганда таниш-билишлари ҳам қўллайди-да уни. Иттифоқо туркманистонлик бир дўсти Раутбой, бизга тўрт дона уй совутгич (кондиционер) топиб беринг, деб қолди. Дўстлардан бир хабар етса бўлди, Раутбобонинг пайтавасига қурт тушади. Уй совутгич излаб бормаган жойи, учрамаган одами қолмади. Топди. Элтиб берди. Дўсти пул узатди олмади. Бир кунлик одам эмасмиз, деди. Дўсти ҳам анойи эмас экан. Пул олмасанг, мана, икки юз бош тўхли ол, деб қистади. Ҳозир эса ўша икки юз тўхлини ҳам қўшиб ҳисобласангиз Раут бобонинг қўйлари саккиз юз бошга етди.

Худо берган одамман, дейишининг маъноси шу бўлса керак.

Гапни мухтасар қилиб айтадиган бўлсак, Раут бобо ҳозир — фермер. Вилоятдаги тўрт юзга яқин фермернинг биттаси. Лекин зўр фермер. Ишбилармон, бой фермер. Қўйларининг қанчалигини билиб олдингиз. Энди шунга тўқсонга яқин новвосни қўшинг. Ўзининг шахсий новвослари. Шу йилнинг охирроғида сотмоқчи. Ҳар бирини нақд йигирма минг сўмга чўтлаяпти. Яна бир мисол: қайсидир бир сафардан қуруқ қўл билан қайтмай, деб уч тонна жун, бешта туя харид қилди. Жарқин момо, энди, чол, бир камимиз жун тўқиш қолувдими, деб койигандай гапирди. Раут бобо жун ҳам бир коримизга асқотиб қолар деди. Кунларнинг бирида бир ки-

ЛАВҲА

ло жуннинг нархи юз йигирма сўм бўлипти, деган гапни эшитиб, қувониб кетди. Ахир ўша жундан кам эмас, кўп эмас 300 минг сўм фойда униб турса, қорин оғрийдими?

Раут бобо раҳбарларни ҳурмат қилади. Ҳизрнинг назари тушмаса, бандаси эшак бозорда даллол ҳам бўлолмас, деб қолади гапнинг орасида. Оддий одамлар билан муомаласини билмадиму, раҳбарларнинг ҳар бир гурунгидан, ҳатто ҳазил-мутойиба гапларидан маъно чақмоқчи бўлади.

Бир гал уйларига Ҳимоииддин Шарофиддинов деган раҳбар келиб қолди. Шарофиддинов деганлари ни Сурхондарёда танимаган топилмас. Қирқ йилдан нари-бери бўлдики, ризқинасибаси баланд-баланд лавозимлардан. Ҳозир вилоят касаба уюшмалари раиси. Ўзбекистон халқ ноиби.

Хуллас, бир гал Раут аканинг уйига Шарофиддинов келиб қолди:

— Мол боқишингизга, қўраларни созлаб қўйганингизга баҳо — беш! Лекин тўсатдан уй-жойларингиз ўзингизга ярашмай қолибди. Мол боқаман деб ўзингизни унутиб қўйманг, оқсоқол, — деди.

Меҳмон кетгач, Раут ака икки-уч кун болаларига гапирмай қолди. Одати шунақа. Кайфияти хуш бўлса, ўғилларини, набираларини чақириб уни қил, буни қил, деб иш буюраверади. Гуриллаган овози ҳовлини тўлдириб тургандай бўлади. Ўзини ноҳушроқ сезганда — бунинг акси. Иш айтай деса, набираларининг номларини унутиб қўйгандай бўлади. Овози ўзига ёқмай қолади.

Орада кўп ўтмай, шаҳарга чиқиб кетди. Қирқ минг дона пишиқ ғишт гаплашиб қайтди. Олти хонали уй қуришни бошлаб юборди. Тез орада уй ҳам битди.

Худонинг яна бир иноятли кунида Раут аканинг уйига раҳбарлардан хабар келди. Вилоятдаги етти район фермер хўжаликлари семинарини Раут аканинг ҳовлисида ўтказиш мўлжали бор эмиш. Уй эгасининг шу тадбирга розилиги керак эмиш.

— Вилоят раҳбарларидан кимлар келаркан? — Раут аканинг сўраган гапи шу бўлди. Ва жавобдан кўнгли тўлиб, тараддудланди. Олти юз қўй-қўзини Катта Сайҳон яйловига (Қумқўрғондаги Гагарин номли давлат хўжалигининг яйлови) ҳайдамоқчи эди. Бу ишни кейинга сурди, Ўғиллари Абдураҳмон, Рашид, Карим, Абдурасулларга қўшимча ишларни айтди. Ва энг қизиғи меҳмонларнинг шарафига бир новвос, тўртта қўй сўйдирди. Бу мени худо муяссар кўрган давлатимнинг хайри, деди. Шу

семинарда ҳам Раут аканинг кўнглида қоладиган гапни Шарофиддинов айтди. У вилоят болаларга ҳайрия жамғармасининг фахрий раиси сифатида мажлисда ҳозир бўлган директорлар ва раислардан ўпкалаб гапирди. Жамғармага пул — маблағ ўтказмаяпсизлар, деди. Ва Раут аканинг бугунгига ўхшаган хотамтойлиги раҳбарларга эмас, ногирон-ночор болаларга бахшида этилса, бу кишига ботмон-ботмон савоб ёғилар эди, деди.

Раут боболарнинг ДКУ деган емиш майдалагич машинаси бор. Машинаси тушмагурнинг иши яхши-ю, лекин Раут бобога овози даримайди. Қулоғи оғирлашиб қолганини шунинг овозидан кўради. Лекин Шарофиддиновнинг бояги гапини қулоғига карнай қилиб, яхшилаб эшитиб олди.

Раут бобо ариза ёзишни ёмон кўради. Айниқса, бировнинг устидан ёзганни ёмон кўради. Чунки уни кўп ёзишган. Ўша, пахта бригадири бўлиб юрган кезлари ёзишди. Бригадирликдан бўшагандан сўнг ҳам қутулмади аризачилардан. Ҳозир ҳам ёзишаётган экан. Бу ўринда мен батамом Раут бобонинг тарафига ўтиб олиб, аризачиларни қораламоқчи эмасман. Беайб — парвардигор дейдилар. Лекин дўзахи ишга дахл этмаган бўлса кераккн, масрурлиги ва мағрурлигига посбон турибди.

— Бу дунёнинг камини ариза битиш, бировнинг устидан ёзиш билан тўлдириб бўлмайди, неварам, — дейди бобо. Ҳозир қаерга борсанг — аризабозлик. Гап десанг қоп-қоп, иш десанг... Мана, кўринг, тўрт ўғлим, набираларим, ҳатто олий маълумотли куёвларим тиззадан шилта кечиб мол боқишади. Кеча-ю кундуз қўрадан жилмайди. Чорвага айланишганимизга ўн йил бўлган бўлса, қўрамиздан биронта ҳаром ўлган мол чиққани йўқ, билсангиз. Энди, айрим одамлар борки, бисотидаги битта сигирнинг томоғига қарамайди. Сигирнинг гардани чиқиб озиб кетади. Чўққисига телпак илиб қўйсангиз бўлади, даже (бобо, русча сўз ишлатгани учунми ёки яхши қиёс топгани учунми, кулиб қўйди). Ана шундан сўнг ўтириб олиб, давлат ем топиб бермаяпти, хўжалик хашак сотмаяпти. фалончи Деновнинг мой заводидан Самарқандга ортилган кунжарани уйига тушириб қоляпти, дегандай гапларни ёза бошлайди. СССР деган тузум, неварам, одамларни аризачиликка ўргатди. Аризачилар лашкари текширувчилар лашкарини бино қилди. Ишлайдиганлардан кўра амалдорлар кўпайди. Мен шунга ноқойилман. Вилакс бандасининг қорнини меҳнат тўйғазадику? Ахир худо ҳам меҳнат қилганга беради-ю?

Раут бобо сингарилар «топганим — ўзимники» деб ўтиргани йўқ. Арзондир, қимматдир, элга ҳам беришяпти. Бултур шу бир оила давлатга 45 тонна гўшт топширди. Бу йилги режа — 50 тонна. Айниқса, ишлари энди юришадиган бўлди. Жамоа хўжалиги уларга 30 гектар суғориладиган ер ажратди. Раут бобога қолса, келгусида ўз гўшт дўконларини, ўз ошхоналарини очиш нияти бор.

Семинарга келганлардан бири, бобонинг қўраларидаги мол жамоа хўжалигиники бўлса керак. Бу ишлар хўжакўрсинчилик, деб қолди.

Иккинчи бир киши бу гапга қўшилмади. Тўғрисини айтсам, биз томонларда бир товуқдан ойига биттадан тухум олиб ўтиришибди. Шунча ишни қилиптики, демак, бобога оллонинг ўзи ҳалолидан берибди, деди.

Раут бобо бу гапни эшитмади. У бу пайт орденлар тақилган кулранг камзулини кийиб, неваралари билан телевизорга тушаётганди. Энди биз телевизорга чиқамиз, деб набираларининг вақтихушлик қилаётганини кўриб боши осмонга етганди. Тилида, илойим шу гўдакларнинг ҳам насибасини бутун қилгин, деган калима айланарди...

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

● «Ўзбекистон овози»га обуна бўлдингизми?

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАН

Аслида ҳозир ғўза ниҳолларининг баравж ривожи ҳақида ёзиш ўринсиздай туюлади. Чунки яқинда вилоятдаги етук мутахассислар, тажрибали деҳқонлар иштирокида ўтказилган йиғинда вазиятнинг ташвишланарли эканлиги очиқ айтилди. Ғўза ривожининг ўтган йиллардагига қараганда ўртача бир ой орқада эканлиги таъкидланди. Аммо ҳафта ўтиб, Жиззах районидаги «Ўзбекистон» давлат хўжалиги далаларида бўлганимизда тадбиркор деҳқоннинг нималарга қодир эканлигини ўз кўзимиз билан кўрдик.

Хўжалик аҳли 1420 гектар ердаги ғўзани меҳр билан парваришлаяпти. Қайта экилган, таъмирланган майдонлар ҳечам сезилмайди, деярли барча майдонларда иккинчи культивация ҳам ўғит бериб амалга оширилганлиги туфайли ниҳоллар яшнаб турибди. Орзигул Суюнов, Зоир Тошматов, Файзи Маматов, Ҳолиқул Расулов каби ижарачилар ҳар бир қатордаги ғўзалар ҳолатини яхши билишади. Механизаторлардан Ҳусан Норбутов, Жуман Бўронов, Саид Холиқов, Пўлат Қосимовлар эса ҳар тўп ғўзанинг маҳаллий ўғит кучидан баҳраманд бўлишини таъминлаяпти.

— Фақат кучли озиқлантириш ва тўғри парваришлангина табиат инжиқликлари оқибатида юз берган мураккаб вазиятдан чиқиш мумкинлигини ижарачиларимиз яхши билишади, — дейди хўжалик директори Шокир Санақулов. — Шу боис ижарачи ва мутахассислар билан суҳбатлашиб ғўза парваришининг кейинги босқичларини ҳам аниқ режалаштириб оляпмиз. Чунки ҳозир ҳар бир экин майдони ўзига хос парвариш талаб қилади. Мақсадимиз, пахта теримигача ғўзалар ҳолатини, улардаги ҳосил салмоғини барқарорлаштириб олишдир.

Хўжалик пиллакорлари ҳам муҳим ғалабага эришдилар. Режадаги 14 тонна ўрнига 18 тоннага яқин пилла йиғиштириб олинди.

Меҳнаткашлар йилнинг дастлабки қишлоқ хўжалик ҳосили мўл бўлганлигидан мамнун. Улар бунга мураккаб йилнинг айни пайтда ҳосиятли бўлишидан далолат, деб қарашмоқда.

Б. САТТОРОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

● Куни кеча «Ўзбекистон» давлат хўжалигидан таҳририятнинг Жиззахдаги мухбирлар қароргоҳига телефон қилишиб, рўзномамизнинг иқтисодий қийинчиликларини эътиборга олиб, ҳисобимизга 5 минг сўм ёрдам пули ўтказишга ҳамда бир қатор фахрийлар, ишлаб чиқариш илғорларини рўзномамизга хўжалик ҳисобидан обуна қилишга келишилганлигини айтишди.

● ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

САМАРАЛИ МУЛОҚОТЛАР, АМАЛИЙ ТАШРИФЛАР

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ўзбекистонда май ойида Швеция, Нидерландия, Исроил, Марокаш қироллиги, Португалия, Саудия Арабистони, Баҳрайн, Венгрия, Ҳиндистон, Туркия, Буюк Британия, Эрон, Индонезиянинг расмий делегациялари, ХХРнинг «СУАР» савдо-иқтисодий делегацияси ташриф буюрдилар. Марокаш қироллиги ташқи ишлар вазири ўринбосари Абдулатиф Малик, Баҳрайн давлатининг Саудия Арабистони қироллигидаги элчиси шайх Иса Муҳаммад ал-Халифа, Покистон давлат банки директори А. Ханфи, Миср Араб Республикаси халқ таълими вазири Ҳусайн Камол Баҳовуддин, Нидерландия қироллиги ташқи ишлар вазирлигининг махсус ишлар бўйича элчиси Кренер, Португалиянинг Москвадаги элчихонаси маслаҳатчи-элчиси Дэвид Логан ва бошқалар Ўзбекистонда бўлдилар.

Республика молия вазири бошчилигидаги Ўзбекистон делегацияси Осиё банки бошқарувининг мажлисида иштирок этди. Ўзбекистон Фанлар академияси делегацияси АҚШда бўлди. Ташриф АҚШ Фанлар академиясининг таклифига мувофиқ фундаментал ва амалий тадқиқот соҳасида илмий тажриба алмашиш доирасида ўтди. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги делегациялари Ўзбекистон ва Туркия ўртасида халқ таълими соҳасида ҳамкорлик музокаралари олиб бориш ва ҳужжатларни имзолаш учун Туркияга бордилар. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги делегацияси Туркия Республикаси билан бундан буён савдо-иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш мақсадида Туркияда қабул қилинди. Ўзбекистон делегацияси Европа энергетика хартияси мажлис ишида қатнашди. Ўзбекистон Ёзувчилар иттифоқи делегацияси халқаро назм анжуманида иштирок этди. Ўзбекистон Республикаси Давлат банки делегацияси Швейцария банклар иттифоқи билан хорижий кредитларни жалб этиш хусусида музокаралар ўтказиш учун Швейцарияга борди. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида жаҳоннинг 18 мамлакатига расмий ва ҳукумат делегациялари таркибида бориши учун 92 нафар кишига рухсатномалар тўлдирилди. Вазирликлар, маҳкамалар ва жамоа ташкилотлари орқали 644 нафар киши 48 давлатга бориб келди.

Ўзбекистон Республикаси 1991 йилнинг февралидан бошлаб хориждан инсонийлик ёрдами олаётир. Ҳозирга қадар жами 4836 тонна озиқ-овқат маҳсулотлари, 442 номда 58,72 тонна тиббий дори-дармонлар, 354 эмлаш дозаси, 434 номда тиббий техника олинди. Туркия, АҚШ, Голландия, Испания, Ҳиндистон, Катар, ГФР, Покистон мамлакатларидан, Европа уюшмалари комиссияси, ЮНИСЕФ, Халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятларидан ёрдам келди. Махсус ҳукумат комиссияси Қорақалпоғистон ва республика вилоятлари ўртасида келиб тушган барча юкларни тақсимлади.

1992 йилнинг 4 июнигача Ўзбекистон Республикасини жаҳоннинг 110 мамлакати мустақил давлат сифатида тан олди. 38 давлат билан элчихоналар даражасида дипломатик муносабатлар ўрнатилди. Май ойи ичида Баҳрайн, Дания, Канада, Эрон, Яман, Нидерландия, Покистон. Таиланд, ЧСФР билан тегишли ҳужжатлар имзоланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентига ХХР, Янги Зеландия ва ГФР элчилари ишонч ёрлиқларини май ойида топширдилар.

Республика Ташқи ишлар вазирлигида Хитой, Япония, АҚШ, ГФР, Швейцария, Буюк Британия, Финляндия, Туркия, Қувайт, Миср, Франция, Канада, Мексика, Греция, Швеция, Россия, Украина, Беларусь, Қирғизистон, Қозоғистон, Арманистон, Туркманистон, Молдава, Австрия ва Италия оммавий ахборот воситаларининг вакиллари бўлмиш 428 нафар мухбир қабул қилинди. Вазирликнинг хорижлик мухбирлар билан ишлаши яқин ўтмишдагига нисбатан жиддий равишда ошди, бу эса ижобий натижалар бераётир. Хорижлик мухбирлар ўзларининг Ўзбекистон ҳақидаги репортажлари учун маълумотларни МДҲ мамлакатларида, энг аввало, Москвада нашр этиладиган оммавий ахборот воситаларидан йиғиб олиш эмас, балки республика тўғрисидаги маълумотларни биринчи манбадан, республиканинг ўзидан олишлари учун уларга барча имкониятлар берилаётир. Натижада хориждаги даврий нашрларда республикамиз ҳақидаги ахборотларнинг бузиб кўрсатиш ҳажми жиддий равишда камайди, жамиятимизнинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳаёти тўғрисидаги ахборотларда ишнинг аҳволи ҳаққоний акс эттирилаётир.

Ўзбекистонга май ойининг охирларида 2979 нафар хорижлик кишилар келди, улардан 1619 нафари мутахассислар, 739 нафари хусусий ташрифчилар ва бошқалардир. Булар асосан Ҳиндистон, ХХР, Афғонистон, ГФР, Туркия, АҚШ КХДР, Покистон фуқароларидир.

● ПАРТИЯ АЪЗОЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

САРБОН

Директор хонасига кирганимизда уни уч-тўрт чоғли киши муборакбод этишаётган эди.

— Раҳмат, оғалар, илоҳо, ҳаммаларингизнинг яхши кунларингизда хизмат қилай, — деди одамларга миннатдор тикилиб Мамат ака.

У ғоят мамнун эди. Юзларида табассум, қалби қувончга тўла. Зеро унинг бутун меҳнати самараси шу кун рўёбга чиқди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони билан бир гуруҳ қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш илғорлари «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими» юксак унвони билан тақдирландилар. Улар орасида Усмон Юсупов районидаги Ғафур Ғулом номли давлат наслчилик заводи директори Мамат Жумақулов ҳам бор эди.

— Болалигимдаёқ чўпон бўлишни орзу қилардим, — дея ёшлигини эслайди Мамат ака. — «Нишон» давлат наслчилик заводида аввалига чўлиқ, кейинчалик чўпон, сўнгра кўп йиллар ферма мудири бўлиб ишладим...

Бир куни директор ёнига чақириб, ётиғи билан гап қотди.

— Ишларинг ёмон эмас, лекин билимингни оширсанг чакки бўлмасди. Зеро билиминг ошса, янада изланасан, тадбиркорликни ўрганасан. Малол келмаса, унда сиртдан ўқишга кир, олий маълумотлилик келажак учун зарур...

Ўйлаб қараса, маъқул гап. Ахир у амалий малакага эга, суяги яйловда қотган. Молни парвариш қилиш, чўпонлик ташвишларидан бохабар. Аммо, маълумот ўрта. Партия фаоли, ноиб — тўрга чиқаришади, йиғилишларда сўз беришади. Шунда баъзан билими саёзлиги сезилиб қолади. Хўш, ўқиса нима қилибди. Олий маълумотли зоотехникликнинг нимаси ёмон. Ўша ёзда Мамат Жумақулов Самарқанд қишлоқ хўжалиги олий билимгоҳи зоотехника факультетига сиртдан ўқишга кирди. Орадан кунлар ва йиллар ўтиб, олий маълумотли ҳам бўлди.

Етмишинчи йиллар охири эди. Мамат Жумақуловни вилоят партия қўмитасига чақиришди.

— Сизга обком аъзоси сифатида бир топшириқ бермоқчимиз, — деди дабдурустдан обкомнинг қишлоқ хўжалик бўйича котиби. — «Катта» билан келишганмиз...

— Қанақа топшириқ экан?

— Сизни давлат жамоа хўжалиги директорлигига тавсия этаяпмиз.

— Директоримиз яхши ишлаяпти-ку?

— Янги наслчилик заводи ташкил қилинаяпти, Авазчўл деган массивда.

— Қўйларни қаердан оламиз?

— Бугундан хотиржам бўлинг. Қўйлар ўзингиз ишлаётган «Нишон» ва Ўзбекистон» давлат наслчилик заводларидан олинади.

Обком котиби чўрткесар эди. Унинг гапини икки қилиш Мамат Жумақуловга татимасди.

— Сизлар нима қарорга келган бўлсангиз, мен розиман, — деди ютиниб у.

— Биласизми, — дейди Мамат ака. — Ўшанда Авазчўл массивида ўттиз мингдан зиёд қўй, вагон-уйча ва қудуқ билан иш бошлагандик. Авазчўл қип-қизил чўл эди. Ҳатто, жунни сақлайдиган, терини ошлайдиган бундай бир пана жой ҳам йўқ эди. Мол-ҳол нари турсин, ўзимиз ёз палласи соялашга соябон топа олмасдик. Чўлни яхши биласиз: қишнинг изғирин аччиқ совуғи этни жунжиктиради. Ёзнинг жазирама иссиғи-ю, бўридек увиллаган чанг-тўзонли шамолига ҳар ким ҳам бардош бера олмасди. Хайрият, чўпон-чўлиқларимиз бундай яйловларнинг ҳаддини олган эмасми, кўникишди, ўрганиб кетишди. Толлиқатор, Туғиллик, Ҳақназар яйловларида кўп йиллардан бери жонбозлик кўрсатиб келаётган Холниёз Акромов, Хуррам Қаршиев, Норқул Холиқов, Нор Чўянов каби чўпонларимиз ҳозирда ҳам ёшлардек ғайрат-шижоат билан тер тўкишиб, яйловларни қўй-қўзига тўлдиришмоқда.

ХДП аъзоси Нор бобо Чўяновни олайлик: асли у Қарши районидаги Қовчин қишлоғидан. Қирқ йиллик қўйчивонлик касбига эга. Меҳнатлари қадрланиб «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган чорвадор» деган юксак унвон олган. Ёшларга меҳрибон мураббий, бутун умрини чорвачиликни ривожлантиришга бағишлаган. Бундай фидоий чўпонлар наслчилик заводида кўпчиликни ташкил этади.

...Мамат ака Жумақулов жамоа жонкуярлари тўғрисида тўлиб-тошиб гапиришни ёқтиради. Ундан узоқ йиллик меҳнат фаолияти ҳақида сўраганимизда гап орасида икки нарсани тилга олди.

— Хўжалигимиз қисқа вақтда мамлакатда танилганди. Ўн тўрт йил ичида бир неча бор Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ғолиби ҳам бўлганмиз. Лекин, маломатга қолган, бўҳтонга учраган кунларимиз ҳам кўп бўлган. «Ўзбеклар иши», «Пахта иши» каби ўзбек халқи бошига ёғдирилган туҳмат қурбони бўлган обкомимиз котиби, марҳум Рўзимат Ғойибовга мени тақаб, «унинг думи», «яқин одами» деб терговчилар қийноққа олган пайтлар ҳам бўлди. Ҳақиқат эгилиши мумкин экану синмас экан. Улар қанча уринишмасин мақсадига эриша олмадилар. Мана, кўриб турибсиз: ўша Жумақулов рўпарангизда. Биз майда-чуйда гапларга қулоқ солмай меҳнат қилдик. Ҳар йили давлатга 5—6 минг дона қоракўл тери, 300 тоннага яқин гўшт топширсак, республика хўжаликларига уч-тўрт минглаб наслдор совлиқлар етказиб берсак ҳам яйловларимиздаги қўй-қўзиларимиз 50 минг бошдан пастга тушгани йўқ.

Ўтмишда битта вагон уйчадан иборат бўлган Авазчўл эндиликда чиройлик бир шаҳарчага айланган. Чўпон-чўлиқлар шинам, ёруғ, замонавий уй-жойларга кўчиб ўтишди. 200 дан зиёд коттеж типидаги ҳовлиларда 1200 дан кўпроқ киши истиқомат қилмоқда. Кенг ва равон кўчалар, савдо дўконлари, маиший хизмат кўрсатиш корхонаси, клуб, мактаб ва боғчалар, ям-яшил боғ-роғлар шаҳарча ҳуснига ҳусн бериб турибди. 40 километрга қувур ётқизилиб, чўпон-чўлиқлар хонадонига тоза ичимлик суви келтирилди. Ҳозир табиий газ тармоғи тортилаяпти. Бозор иқтисодиётига ўтишнинг ҳозирги оғир бир палласида давлат жамоа хўжалиги директори чўпон-чўлиқларни тақчилликдан ижтимоий ҳимоя қилаяпти.

Тўғри, ҳали қийналиб қолган чўпон-чўлиқлар йўқ. Улар қўлида маблағ, мол-ҳол етарли. Лекин, уларни озиқ-овқат, айниқса, ун билан таъминлаш бироз қийин. Шуни ҳисобга олиб, ўтган йили 40 гектар суғориладиган ерда етиштирилган ғалланинг асосий қисми чорвадорларга тарқатилди. Яқинда аҳолига 32 тонна дон берилди. Тегирмон ишга туширилди. Шахсий моллар беда билан таъминланди.

— Чорвадорларимиз ўз меҳнатлари баракасидан мамнунлар, — дейди Мамат ака Жумақулов. — Кунларимиз ҳам яхши-ёмон ўтаяпти. Аммо, чорвачилик истиқболини ўйласак юрагимиз орқага тортиб кетади. Биласизми, пахтакор қўриқ хўжаликлар яқинлашиб қолиб, яйловлар 30 минг гектарга камайди. Бунинг устига геологлар ҳам у ер, бу ерни ковлаб, яйловни топташаяпти. Шуни ҳисобга олиб ҳар йили ёзда кўп миқдорда хашак тўплаяпмиз. Бу йил ҳам 500 гектар ерда кўк беда етиштирилаяпти. Ўтган йили тўпланган 7 минг тонна дағал хашагимиз қишловга етиб ортди. Бу йил ҳам шунча миқдорда озуқа жамғаришни мўлжаллаяпмиз.

Лекин, қўлдан берганга қуш тўймас, дейишади. Шунга кўра чўпонларимиз молларни кўпроқ ўтли яйловларда яйратиб боқишаяпти. Натижада қўйлар сержун ва сергўшт бўлиб ўсаяпти. Қўзилари ҳам соғлом ва дуркун.

Қўзилатиш муваффақиятли якунланди. Мавжуд 20 минг бош совлиқнинг ҳар юздан ўртача 107 тадан қўзи олиб, юксак зафарга эришдик. Президентимиз Фармони билан чорва маҳсулотларини харид нархи оширилди. Энди биз бу йил давлатга камида 210 тонна гўшт, 5,5 минг дона қоракўл тери, 51 тонна жун етказиб берамиз. Алҳамиз қаерда!

Шу пайт хонага завод партия ташкилоти котиби Умидилло Шарипов, ХДП аъзолари — бош ҳисобчи Тилакмурод Қурбонов, бош зоотехник Нишонбой Сазонбоевлар кириб келишди.

— Яйловларга бориб, келсак дегандик, — деди бош котиб. — Сиз қандай фикрдасиз, Мамат оға?

Директор оғиз жуфтламасданоқ гапни бош ҳисобчи илиб кетди. — Мукофотлар ҳам бор!

— Нима экан, — дея қулоқ тутди директор.

— Пул мукофоти, радио, қўл соат...

— Жуда яхши ўйлабсизлар, — деди салмоқ билан гап бошлаб Мамат Жумақулов. — Кеча ХДП район кенгаши ижроия бюроси йиғилишида ҳам партия фаоллари энди одамлар орасида кўпроқ бўлиши кераклиги алоҳида уқтириб ўтилганди. Кабинет усулида ишлашдан ҳечам фойда йўқ. Мен ҳам сизларга шуни айтмоқчийдим. Худога шукур, фикримиз бир жойдан чиқди.

...Мамат Жумақулов ХДП район кенгаши ижроия бюроси аъзоси. У партия нуфузини ошириш, унинг ташкилотчилик ва ташаббускорлигини кучайтиришга доир қатор масалаларни ижроия бюро аъзолари ҳукмига ҳавола этди. Буларнинг ҳаммаси партия фаоллари томонидан қўллаб-қувватланди. Партия учун жонкуярлик шунчалик бўлади-да. Кейинги бюро йиғилишида Мамат ака бироз қизишиб ҳам олди.

— Етар энди томошабин бўлганимиз. Агар сусткашлик қилсак, ташаббусни қўлдан бой бериб қўйишимиз мумкин ўртоқлар, — деди Мамат ака. — Ҳеч бўлмаса қишлоқлар, отарлар ва яйловларга бориб, одамлардан ҳол-аҳвол сўрайлик. Аҳолига савдо, тиббий ва маиший хизмат кўрсатиш қандай? Хонадонлар ичимлик сув ва табиий газ билан таъминланаяптими? Президентимиз, партиямиз Раиси Ислом Каримов Фармонлари қандай бажарилаяпти?

Бу таклиф бюро аъзоларига маъқул тушди.

— Аввало изланиш ва ташаббусни ўзимиздан бошлашимиз керак, — деди ХДП район кенгашининг биринчи котиби Одилжон Чўлиев. — Мамат Жумақулов ҳақ гапни айтдилар. Келинглар, омма орасига дадил кириб борайлик. Шундагина партия аъзолари ортимиздан эргашиши мумкин.

* * *

Биз ХДП аъзоси Мамат Жумақуловнинг таржимаи ҳоли ҳақида тўхталмадик. Фақат унинг меҳнат ва жамоатчилик фаолиятидан айрим лавҳаларни ҳикоя қилдик, холос. Бунга ўзи ҳам сабабчи: ўта тортинчоқ ва камтарлик қилди. Дарвоқе, Мамат ака турмуш ўртоғи билан етти ўғил, бир қизни тарбиялашмоқда. Фарзандларининг кўпчилиги ўқимишли, Шодиён Тошкент ҳуқуқшунослик, Анвар Самарқанд архитектура-қурилиш, Неъмат Самарқанд қишлоқ хўжалик олий билимгоҳларида, Эркин, Иномжон, Соҳибжон, Ферузалар эса Авазчўлдаги Абдулла Набиев номли ўрта мактабда ўқишаяпти. Энг кенжаси Суннатжон ҳали боғча ёшида...

Хуллас, Авазчўл даҳасидан қайтар эканман, қийинчиликларни мардонавор енган, бугунги кунда эса юзи ёруғ, тадбиркор инсон Мамат Жумақуловдек сабр-тоқатли, бардошли кишиларга тасанно айтгим келди. Қолаверса, уларни катта карвоннинг сарбонига қиёсламоқчи бўлдим. Сарбон тиним билмай, чўлу биёбон, қирадирлар, баланд тоғлар оша карвонни беҳавотир етаклаб ўтгандагина манзилга етади. ХДП Усмон Юсупов район кенгаши ижроия бюроси аъзоси Мамат Жумақулов ҳам шундай сарбонлардан.

Муса КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ТИЛ—МИЛЛАТНИНГ ҚИЁФАСИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

бўлмоғини унутмаслик лозим. Она тилимиз миллатимизнинг қиёфасини белгилаши, халқимизнинг маънавиятини равнақ топтиришга хизмат қилиши керак.

Мажлисда мазкур қонуннинг Фарғона вилоятида, хусусан, Қува тумани ва Фарғона шаҳрида бажарилиши ҳақидаги ахборот ҳам тингланиб, Қува тумани ҳокимлигининг иш тажрибаси маъқулланди.

Кейинги вақтда жой номларини тарихий нуқтаи назардан қайта кўриб чиқиш жадаллашди. Бу борада атамалар комитети дуруст натижага эришяпти. Аммо мажлисда сўзга чиққан олим ва ёзувчилар, журналистлар, идораларнинг раҳбарлари бу соҳада шошма-шошарликка йўл қўйиб бўлмаслигини, ҳар бир ном қайта тикланар экан, у абадий қолиши, шаҳар ёки қишлоқнинг қиёфасини ифодалаши зарурлигини таъкидладилар.

Мажлисда ҳукумат комиссиясига мавжуд нуқсонларни бартараф этиш, вилоят, туман ҳокимларига бу соҳада амалий ёрдам бериш, комиссия аъзоларининг масъулиятини ошириш вазифаси юклатилди.

Мажлисда Бош вазир ўринбосари Э. Самандаров иштирок этди.

Ў. МИРЗАЕВ,
ЎзА мухбири.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ИШБИЛАРМОНЛАР ҲАМКОРЛИГИ

● 8 июнь куни Тошкентда Туркия савдо палатаси қошида ташкил этилган Турк — Америка ишбилармонлар уюшмаси вакиллари билан учрашув ўтказилди. Унда республикадаги кўпгина вазирликлар, концерн, фирма ва қўшма корхоналар раҳбарлари иштирок этди.

Учрашувда республика ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг биринчи ўринбосари С. Сафоев Ўзбекистоннинг иқтисодий муаммолари, сармоя сарфлаш ва амалий ҳамкорлик имкониятлари тўғрисида сўзлади. Турк — Америка ишбилармонлар уюшмаси раиси Эрдал Кабатепе республикамизга қилинган сафар мақсади ҳақида шундай деди:

— Жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида бизнинг компания ва фирмаларимиз ишлаб турибди. Энди Ўзбекистон билан ҳам ҳамкорликни йўлга қўйиш ва шу мақсадда бу ерда ваколатхонамизни очиш ниятидамиз.

Туркиялик ва ўзбекистонлик ишбилармонлар гуруҳларга бўлиниб, қишлоқ хўжалиги, қурилиш, саноат, тўқимачилик, соғлиқни сақлаш ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳамкорлик ва савдо-сотиқни йўлга қўйиш юзасидан икки томонлама музокараларни бошлаб юбордилар.

Ишбилармонлар учрашувида Туркиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вўлқон Чўтур иштирок этди.

(ЎзА).

ҲУҚУҚШУНОСЛАР УЧРАШУВИ

Тошкентда Ўзбекистон ва Франция ҳуқуқшунос олимларининг халқаро учрашуви бошланди. Уни Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг И. М, Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва Тошкент давлат ҳуқуқшунослик институти ташкил этди.

Учрашувда ҳуқуқий демократик давлатни қарор топтиришда хорижий мамлакатлар, жумладан, Франция ҳуқуқшуносларининг тажрибасини ўрганиш фойдадан холи эмаслиги таъкидланди.

Франциялик ҳуқуқшунослар номидан делегация раҳбари — қиёсий қонунчилик жамиятининг президенти, профессор Жорж Флешье сўзга чиқиб, шундай мулоқотларни ўтказиб туриш мақсадга мувофиқ эканини айтди.

Уч кун давом этадиган кенгашда ҳуқуқий мавзуларда маърузалар ўқилади. Тўпланган тажриба ўртоқлашилади.

(ЎзА).

● Иш боши—интизом

КИЧИК КОРХОНА СОҒИН СИГИРМИ?

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА ИШБИЛАРМОНЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАР ҚЎПОЛ ТАРЗДА БУЗИЛАЁТИР

Бугунги кунда биз кичик ва қўшма корхоналар, ижара ҳамда биржа тушунчаларига шу қадар кўникиб қолдикки, бу ҳаракатга қарши гапирадиганларни ғанимга чиқаришдан ҳам тоймаймиз. Масалага одилона баҳо берадиган бўлсак, бу—бир томондан тўғри. Ахир, маҳаллий бюджетдан маблағ олмай мўмай фойда топса, ўз ишчиларини моянa билан таъминласа, тағин давлат хазинасига йўқдан бор қилиб пул ташлаб турса ёмонми?! Мисолларга мурожаат қилайлик.

Самарқанд вилоятида шаҳар ва район ижрокомлари томонидан 677 та кичик корхона рўйхатга олинган. Улар 1991 йилда 73,9 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган ва хизмат кўрсатган. Давлат бюджетига 1,3 миллион сўм, фойда солиғидан 3,1 миллион сўм, тараққиёт фондига 2,8 миллион сўм пул ўтказишган. Бундан ташқари, беш фоизли солиқ ва иш ҳақи жамғармасига тўлов ҳам бор.

Кичик корхоналар фаолияти уларнинг ўз низомига кўра, халқ истеъмол товарлари, қурилиш материаллари тайёрлашга йўналтирилган. Яна созлаш ишларини бажаришга, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга ҳамда қайта ишлашга, аҳолига турли хил хизмат кўрсатишга йўналтирилган. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бундай жамоалар юксак меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш рентабеллиги билан ажралиб туради. Уларда иш юритишнинг янгича усуллари, шакллари юзага келаётир.

Дарвоқе, аҳоли кичик корхоналар фаолиятидан норози бўлаётганлигини ҳам айтиб ўтиш зарур. Айрим кичик корхоналар фақат олибсотарлик, алдовчилик билан шуғулланишяпти, ғайриқонуний ишларга қўл уришаяпти.

Бизнингча, ҳар қандай иллат назоратнинг бўшлигидан келиб чиқади. Аксарият кичик корхоналарда талаб даражасида ишлашга етарлича тайёргарлик кўрилмаган. Кичик корхоналарга сотилиши ёки ижарага берилиши мумкин бўлган ускуналарнинг эркин қиймати аниқланмаган. Вақтинча тўхтатиб қўйилган қурилиш объектлари рўйхати олинмаган.

Ширкатлар, кичик корхоналарда қўли қинғир кимсалар ҳам ишлашини яхши биламиз. Озгина қоидабузарликни билиб қолсак, оғиз кўпиртириб гапирамиз. Бироқ Нуробод районида жами 39 та кичик корхона фаолият кўрсатаётган бўлса-да, уларнинг 12 тасигина рўйхатдан ўтганлигини қандай тушунса бўлади! Қайд этишда расмиятчиликка йўл қўйилаяпти. Масалан, Каттақўрғон туманида рўйхатга олинган 80 та кичик корхонанинг атиги 38 тасида солиқ идорасининг рухсатномаси, 36 тасида эса таъсис ҳужжатлари бор, холос. Қўшрабодда ҳам рўйхатдан ўтмаган бир қатор корхоналар бемалол фаолият кўрсатаётир.

Суҳбат чоғида кўпгина кичик корхоналар раҳбарлари ташкилий ва иқтисодий тўсиқлар ниҳоятда кўплигидан нолишди. Баъзан бир қатор кўрсатма билан уларнинг ишчанлик кайфиятига салбий таъсир кўрсатамиз. Айрим ҳолларда яхши бошланган ишдан қўл силтаб кетишади. Фикримизнинг исботи учун бир мисол келтириб ўтмоқчимиз.

Самарқанд шаҳар ижрокоми 1991 йилнинг февралида амалдаги Қонунга хилоф равишда «Хўжалик юритиш ва ишбилармонликнинг янги усулларини жорий этувчи хўжалик ҳисобидаги бўлим ташкил қилиш ҳақида» қарор чиқарганди. Унда айтилишича, шаҳардаги барча кичик корхоналар ҳужжатларни тайёрлаганлиги ва тахтлаганлиги учун бу бўлимга пул ўтказиши керак экан. Ваҳолонки, бу маблағ маҳаллий бюджетга ўтказилиши зарур.

Буниси ҳеч гап эмас. Ижроком «Сиққанга ҳам, сиғмаганга ҳам бир танга» қабилида иш тутди. 1991 йилнинг 21 февралидан бошлаб кичик корхоналардан рўйхатга ўтганлиги учун маблағ ундириб олишга киришиб кетди. Солиқнинг тўртта ғайриқонуний тури ва ортиқча меъёри белгиланди. Низомига озгина ўзгартириш киритган ёки қайта рўйхатдан ўтган кичик корхоналар ҳам ижроком янги бўлимига 500 сўмдан солиқ тўлайверди. Хуллас, қисқа вақт ичида ушбу бўлим ҳисобига «саховатпеша» корхоналардан 457 минг сўм келиб тушди.

Хўш, агар иш юритишнинг янгича усулларини жорий этадиган бўлишса, пул жамғаришнинг нимаси ёмон, деб сўрашингиз мумкин. Гап шундаки, тўпланган ана шу маблағнинг ярмидан кўпи янги кичик корхоналар очишга сарфланган. Бу корхоналар эса даромадларини маҳаллий бюджетга эмас, бевосита бояги бўлим ҳисобига ўтказишаётир. Ҳурматли муштарий гап оқими қаёққа бораётганлигини англаб олган бўлса керак, деб ўйлаймиз. Қачондан бери ўзгалар меҳнати эвазига тўпланган пулдан кимларгадир кичик корхона очиб бериш иш юритишнинг янги усули саналадиган бўлиб қолди?

Қонунни менсимаслик, энг аввало, моддий манфаатдорликдан келиб чиқади. Жумладан, «Сўғдиёна» кичик корхонаси ўз низомида белгиланган ўнта йўналиш ўрнига фақат даллоллик билан шуғулланаяпти. Авваламбор, уни «Культурная инициатива» Совет-Америка жамғармаси дирекцияси Самарқанддаги «Универсал» илмий-ишлаб чиқариш маркази орқали маҳаллий ҳукумат билан келишмасдан ишга туширган. «Лифтсоз» кичик корхонаси ҳам фақат товар айирбошлаш билан шуғулланиб келаяпти.

Аслида кичик корхоналар расмиятчиликдан қутилиш, ишбилармонликни кучайтиришга асосланган. Бироқ Самарқанд район ижрокоми байналмилал жангчилар ташкил этган кичик корхона олдига 10 дан ортиқ идоралардан турли хатлар келтириш талабини қўйган. Ваҳолонки, шу райондаги «Золотое руно» корхонаси халқ истеъмоли товарлари тайёрлаш ўрнига ҳеч қандай назоратсиз тижорат билан бемалол шуғулланаверган.

Ҳа, бир томондан маҳкамачилик, иккинчи томондан эътиборсизлик кичик корхоналар ишини ривожлантиришга ҳалақит бераяпти. Аниқроғи, унинг фаолиятини издан чиқариб юбораяпти. Жумладан, Каттақўрғон, Пахтачи, Жомбой районларида ўнлаб кичик корхоналар ишлаб турибди. Лекин 1991 йил давомида на ижроком, на солиқ инспекцияси улар фаолиятини текширувдан ўтказган. Айтгандай, ўтказилган текширишлар натижаси ҳам кўпчиликни қониқтирмаяпти. Солиқ идоралари ўтган йил давомида кичик корхоналар томонидан яширилган ёки камайтириб кўрсатилган 59.2 минг сўм даромадни аниқладилар. Бироқ аниқланган материалларнинг биронтаси ҳам прокуратурага оширилмаган.

Биз майда мисолларга тўхтаб ўтирмадик. Фақат кичик корхоналар фаолиятини назорат қилишдаги асосий қусурлар ҳақида мулоҳаза юритдик, холос. Муҳими, бу ишда ғайриқонуний ишларга йўл қўймаслик керак. Акс ҳолда бу мураккаб ва кун сайин кенг қулоч ёзаётган тармоқда қийин аҳволга тушиб қолиниши мумкин. Пушаймон эса сўнгги чора бўла олмайди.

Ҳусан БОБОЖОНОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси умумий бўлими прокурори.

Фармон ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Воқеалар, янгиликлар, хабарлар

ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ УЧРАШУВГА ТАРАДДУД

● Россия Президенти Б. Ельцин шу йилнинг 15 июнида Америка Қўшма Штатларига боради. Бу ерда олий даражадаги учрашув ўтказилади.

Шу муносабат билан Россия ташқи ишлар вазири А. Козирев амалий визит билан Вашингтонга келди. У АҚШ давлат котиби Ж. Бейкер билан икки кун музокаралар олиб боради. Қуролсизланиш муаммолари, аввало, стратегик ҳужум қуролларини бундан буён чеклаш соҳасидаги масалалар кун тартибининг биринчи планига қўйилди.

МАҲКАМА ХАБАРИ

● Канада бош вазири Б. Мальурни маҳкамасининг хабарига кўра Россия Президенти Б. Ельцин Канадага расмий ташриф билан келади.

Ташриф 18-20 июнь кунлари бўлади. Россия Президентининг Канадага ташрифи мамлакат генерал-губернатори Р. Хнатишиннинг таклифи бўйича амалга оширияпти. Президент Оттава, Монреаль шаҳарларида бўлади.

АМАЛИЙ МУЛОҚОТЛАР

● Россия Федерацияси Олий Кенгаши Раиси Р. Хасбулатов Саудия Арабистонининг Жидда шаҳрига келди.

Р. Хасбулатов мазкур мамлакатда тўрт кун бўлади. Ҳаж мавсуми муносабати билан ташриф режаси узил-кесил ишлаб чиқилмаган. Маълумотларга кўра, Россия парламенти раиси Саудия Арабистонининг подшоҳи Фаҳд Ибн Абдул Азиз томонидан қабул этилади. Саудия Ташқи ишлар вазирлиги делегацияси билан суҳбат, савдо-саноат доиралари намояндалари билан учрашувлар ўтказилади.

ЕР СИЛКИНДИ

● Мексиканинг Тинч океан соҳилида икки марта ер силкинганлиги қайд этилди.

Мамлакатнинг Герреро ва Оахака штатлари атрофида ер силкинишнинг кучи Рихтер шкаласи бўйича 5,2 ва 5,5 балл бўлган. Кейинги зилзила Мехикода ҳам сезилди. Мамлакат пойтахтида унинг кучи 4.6 баллга етди.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва рўзномалар хабарлари асосида тайёрланди.

ЗАФАР ҚУЧГАНЛАР

БАҲОР ИНЖИҚЛИКЛАРИГА ҚАРАМАЙ...

Фарғона вилояти Қува туманининг ҳокими Муҳаммаджон Носиров телефон орқали хабар қилди:

— Бу йилги баҳор инжиқликларига қарамай, мустақил республика иқтисодиётини мустаҳкамлашга аҳд қилиб фидокорона ишлаган қувалик пиллачилар кеча белгиланган режани ортиғи билан бажардилар. Улар 8170 қути ипак қуртини парваришлаб, йиллик режадаги 572 тонна ўрнига 577,5 тонна кумуш тола тайёрладилар.

Бу ғалабага туманда карвонбошилик қилган Гулистон ва Деҳқонобод жамоа хўжаликлари катта ҳисса қўшдилар. Мазкур хўжаликларнинг пиллачилари ўз режаларини 125 фоиздан ортиқ адо этдилар. Шунингдек, «Дўстлик», «Ҳақиқат», «Бўстон», М. Абдураззоқов номли, А. Навоий номли, М. Улуғбек номли ва Ўзбекистон жамоа хўжаликларида ҳар қути ипак қурти ҳисобига 70 килограммдан ошириб пилла сотилди. Пилла тайёрлаш давом этмоқда.

ДАРОМАДГА ҚАРАБ БУРОМАД

Навоий вилояти пиллакорлари эл хирмонига 958 тонна хом ашё армуғон этишди ёки 18 минг 928 қути ипак қуртининг ҳар қутисидан 50,6 килограммдан юқори сифатли пилла тайёрланди. Эришилган ғалабага Қизилтепа, Навбаҳор, Навоий, Хатирчи райони «кумуш тола» ижодкорлари арзигулик ҳисса қўшдилар. Мазкур районлардаги «Бухоро», «Зармитон», Навоий номли, Охунбобоев номли, «Қизил Ўзбекистон», «Қизил Октябрь», «Оқ олтин» жамоа хўжаликларида ҳар қути ипак қуртидан 55—60 килограммга етказиб ҳосил олинди.

Режа уддаланган бўлса-да вилоят хўжаликларида пилла териш ва топшириш қизғин давом этмоқда. Навоийликлар яна 142 тонна пилла етиштириб, ялпи хирмонни 1100 тоннага етказишмоқчи. Ана ўшанда қўшимча даромаднинг ўзи 6 миллион 705 минг сўмни ташкил этади.

Ш. МУЗАФФАРОВ.

ҚУВОНЧЛАРИГА ШЕРИК БЎЛИБ

Наманган вилояти пиллакорлари 3052,1 тонна пилла топшириб, йиллик режани бажардилар. Ҳар қути қурт уруғидан ўртача 58 килограммдан ҳосил олинди. Йиллик режа бажарилган бўлса-да хўжаликларда пилла терими қизғин давом этяпти.

Биз Поп районида бўлганимизда бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Район пиллакорлари 263,2 тонна ҳосил етиштириб йиллик режани уддалаган бўлсалар-да, маҳалла, қишлоқларда пилла терими давом этмоқда.

— Бу йилги пилла мавсуми ўзига хослиги билан ажралиб турди, — дейди ХДП район кенгаши биринчи котиби И. Олимов. — Вилоятимиздаги каби районимизда ҳам пилланинг оталиғини ХДП район кенгаши ва барча партия аъзолари ўз зиммасига олишган. Пилла мавсумида биз халқ орасида бўлдик. Уларнинг ташвиши, муаммоси, қувончига шерик бўлдик. Худудий партия ташкилотларимизнинг масъулияти, обрўси янада ортди. Хуллас пилла мавсумида биз халқ билан янада яқинлашдик. Мақсадимиз — халққа хизмат қилиш эканлигини амалда исботладик. Пилла топшириш режаси ошириб бажарилганлиги ҳам бунинг ёрқин далилидир.

А. МАДАТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ТАЯНЧ НУҚТАЛАР

Кейинги 25-30 йил ичида Қизилқум учдан бир ҳисса қисқариб кетди. Асосий сабаб асрий саҳрода афсонавий кончилар шаҳарлари — Учқудуқ, Зарафшон қад ростлагани. Бунинг устига Бурунтоғ, Зафаробод, Кўкча, Бўканай посёлкалари бунёд этилди. Ҳозир бу шаҳар ва посёлкаларда 140 мингдан ортиқ олтинтопарлар, кон изловчилар, чорвадорлар истиқомат қилишяпти. Биз бу шаҳарларни ноқонуний ташкил топди, деган тушунчадан йироқмиз. Бироқ ана шу шаҳар ва посёлкалар атрофидаги дала-ҳовлилар, шахсий автомобиллар учун қурилган бостирмалар фақат яйлов ҳисобиданлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

Қизилқум эртаси қандай бўлади?

Бунинг устига чиқиндидан уюлган «тоғлар» Қизилқум атрофидаги саксон-юз чақирим масофагача бўлган чорва молларига, наботат оламига, ўт-ўланлар дунёсига, қудуқлар сувига зиён етказмоқда. Бу ҳам етмагандек, конда ишлайдиган 100-140 тонналик баҳайбат юк машиналари «БЕЛАЗ»лар, ўнлаб экскаваторлар фақат дизель ёнилғиси ҳисобига ишлаяпти. Ғарбда ишлаб чиқарилган тоғ жинсларини юқорига кўтариб берувчи транспортёрлар ҳам табиатга катта зиён етказмоқда.

Экология, атроф-муҳит беғуборлиги, деб жар соламиз-у ўзимизни-ўзимиз заҳарлаётганимизга эътибор бермаймиз. Масалан, Зафаробод ёки Кўкча посёлкаларида 10 минг гектарлаб яйловлар хавфли зоналарга айланган. Кўкча посёлкасидаги ўсимликлар дунёси қовжираб битмоқда. Демак, Шимолий, Марказий кон бошқармалари иши батартиб, мунтазам олиб борилмас экан, Буканай, Бурунтоғ, Берансой, Жизлон, Сармиш, Мингбулоқ тресли бойликларини қидирув экспедициялари ҳозирги тахлитда палапартиш ишлар экан. Шу боис бу конлар эгаларидан яйловга, табиатга етказилган зарар учун жарима ундириш, қазилган жойни вақт ўтгач, қайта кўмишни, ўз ҳолига келтиришни талаб қилиш жоиз. Ана шу жарималар эвазига саксовулзорлар, шувоқзорларни кўпайтириш лозим.

Қизилқумга қирон келтирадиган яна бир манба сурункали қурғоқчиликдир. Қурғоқчилик туфайли Томдибулоқда, Мингбулоқда, Утемурот даштларида, Боймурод. Учтепа кенгликларида шувоқ, изен, каррак, янтоқ, қўнғирбош, чаир деярли қолмади. Айниқса, саҳро гули саксовулзорлар қуриб битди. Ҳозир Айдаркўл, Тўдакўл, Шўр ақулолди чўлларни ҳисобга олмаганда саксовулли, шувоқли далалар айтарли тугади.

— Бу каби беаёв қурғоқчиликка асосий сабаб Орол фожиасидир, — дейди томдилик донгдор чўпон Изимбек Наурузбоев. — Кейинги 25 — 30 йилги меҳнат фаолиятим даврида бу каби сурункали қурғоқчиликни сира кўрмаган эдим. Авваллари хут, ҳамал, совур, ойларида ёғингарчиликдан безиллардик. Энди-чи, ҳатто қирчиллама қишда ҳам ёғин-сочин кам бўлаяпти. Кўклам ёмғири, қишнинг қалин қори бўлмаса, яйловда ўт-ўлан қаёқдан бўлсин.

Дарҳақиқат, Изимбек оғанинг куйинганича бор. Кечагина саксовулзор, шувоқзор бўлиб ётган яйловлар бугун тап-тақир тупроқ. Шундай қурғоқчиликка рўпара келдики, ҳатто чўпон чакмонини яйловга ёйсангда бирор бир ҳас илинмайди. Бу ўринда яйловлар унумдорлиги ва мелиорацияси билан шуғулланувчи жумҳурият бирлашмаси раҳбарларига ҳам эътирозимиз бор. Ажабо, атроф-муҳит ифлосланса, қудуқлар суви қуриса, ўт-ўлан камайса, Қизилқум қаровсизлик эвазига йилдан-йилга торайса-ю, азамат «яйловшунослар» қоғозни қора қилишдан нарига ўтишмаса.

Ҳозир жумҳуриятимиздаги бирор бир қишлоқ хўжалиги ёҳуд яйловчилиги мутахассиси Қизилқумда келажак қандай бўлади айтиб беролмайди. Ёки ҳар йили қанча серўт яйловлар қисқариб, қудуқлар қуриб қоляпти билмайди. Шу ўринда чўл районлари, жумладан Нурота, Томди, Учқудуқ, Конимех ноҳияларидаги қишлоқ хўжалик экинларини зараркунандалардан ҳимоя қилиш ҳамда ўрмон хўжалиги идоралари раҳбарларига ҳам эътирозимиз бор. Чўл районларида дала-деҳқончилик экинлари йўқми, демак улар саксовул, шувоқ, каррак экиш, табиий ўт-ўланларни муттасил кўпайтиришни йўлга қўйишсин.

Қадимда мазкур район ҳудудларида юзлаб, минглаб қудуқлар бўлган. Биргина райондаги «Мингбулоқ» давлат хўжалигининг ўзи бунга ёрқин мисолдир. Шунингдек, Қизилқум кенгликларидаги Қизилқудуқ, Тошқудуқ, Мансурқудуқ, Оққудуқ, Териқудуқ, Урисқудуқ, Қушқудуқ... Буларнинг ҳамма-ҳаммаси ҳаёт манбаи, маъмурчилик, тўкинчилик омили Афсуски, бу қудуқлар тобора қуриб, Томди томонларда, Учқудуқ тарафларда ечимталаб муаммо юзага келяпти. Энг ачинарлиси, транспорт хизмати ўн, юз чандон ортган, ёнилғи баҳоси осмон қадар кўтарилган ҳозирги шароитда нафақат чўл одамлари, балки минглаб, миллионлаб чорва молларига сув катта-катта харажатлар эвазига ташиб берилаётганидир. Ахир, бу миллион-миллион маблағни ҳавога совуриш эмасми?...

Хўш, нима қилсак аҳвол ўнгланиб, қудуқлар қайта сувга тўлади? Ёхуд қай тартибда ишласак, Қизилқум қадимги ҳолатига, чорва молларининг асил маконига айланади? Бизнингча, биринчи навбатда Орол фожиасини ижобий ҳал этмоқ, яйловларни топташга хотима бермоқ керак. Чўлларни ўт-ўланларга сероб қилиш, энг ноёб тақчил саҳро ўсимликларини экиб кўпайтирмоқ лозим. Кон қидирув экспедициялари ишида, қатъий тартиб ўрнатмоқ, улар хоҳлаганларича иш кўришларига чек қўймоқ даркор. Шунингдек Қизилқумда қурилаётган турар жой бинолари, турли объектларини, келажакни ҳисобга олган ҳолда кўпайтирмоқ керак.

Қизилқумнинг яккаю-ягона ҳокими саналмиш чўпонлар ишини ҳам бир қадар назорат қилиш вақти келди. Ҳозир Қизилқум ҳудудидаги овуллар, ўтовлар, қора уйлар, қўраларнинг қайси бирида бўлманг, мотоцикл ва енгил машиналарни кўрасиз. Демак, яйлов хўжайинлари, от-эшак қолиб, мотоцикл, машина миниб мол боқишяпти. Натижада яйловларда йўл ва йўлакчалар кўпаймоқда, ўт-ўланларга қирон келмоқда. Бу аҳволда чорвадор эртага яйловидан айрилиб қолиши ҳеч гап эмас.

Шу ўринда яйловдагилар шарт-шароити масаласида жумҳуриятимиз Президенти И. А. Каримовнинг қоракўлчиларга, йилқичиларга берган имтиёзли Фармонини алоҳида қайд этмоқ жоиз. Ана шу Фармон сабабли қўйчивон ва подачиларга қатор имтиёзлар яратилди. Демак, бу каби ғамхўрликка жавобан астойдил меҳнат қилиш, асрий Қизилқумни, унинг нодир бойликларини асраб-авайлаш муқаддас бурчимиздир Чунки Қизилқум биргина чорва аҳлининг ёки кон изловчиларининг маконигина бўлмай, балки маъмурчилик манбаи — жамоат чорвачилиги учун ниҳоятда зарур. Бунинг устига яйловлар, чўллар, қумликлар мавжудлиги табиат тенглиги ва мувозанатидаги ТАЯНЧ НУҚТАЛАРдир. Шундай экан, Қизилқум эртасига бефарқ қарамаслик, уни бус-бутунлигича келгуси авлодга етказиш инсоний бурчимиз.

Музаффар ШАРОПОВ.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ТУПРОҚШУНОСЛИК ВА АГРОКИМЁ ИЛМГОҲИ

қуйидаги юқори малакали эксперт-маслаҳат хизматини кўрсатади:

1. Тупроқнинг экологик, мелиоратив, биологик, агрокимёвий ҳолатларини ва унумдорлик даражасини аниқлаш бўйича;

— тупроқнинг чириндили ва биологик ҳолатини, уларнинг озуқа элементлари билан таъминланишини яхшилаш, эрозияга учрашининг ва тупроқ ифлосланишининг олдини олиш бўйича;

— тупроқ сифатини баҳолаш бўйича.

2. Тупроқларни ишлаш, суғориш ва ўғит қўллаш ҳамда қишлоқ хўжалик ўсимликларини жойлаштириш бўйича илмий асосланган тавсияномалар беради.

3. Юқори техникавий жиҳозланган таҳлилий марказ тупроқ, сув, ўсимлик, ўғит ва ҳар хил грунтларни тез ва малакали таҳлил қилиб беради.

Бизнинг тавсияларимиз маълум бир ер майдонидан юқори ҳосил олишнинг гаровидир.

ТЕЛЕФОНЛАР: 46-05-15, 46-09-50.

«РОМАЙОР» ВА ПОЛ—33 ТИПИДАГИ КИЧИК ҲАЖМЛИ ОФСЕТ МАШИНАЛАРИНИНГ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ижарадаги Тошкент полиграфия комбинати (матбаа корхонаси):

1. Хизмат муддатини ўтаган алюмин тунука, зар (фольга)нинг босма босиш қобилиятини тиклаб беради;

2. Сиздан ушбу материалнинг ортиқча қисмини келишилган нархларда сотиб олади.

Тунука, зар техникавий жиҳатдан яроқли ҳолда қабул қилинади.

Қўшимча маълумотларни қуйидаги манзилгоҳдан олишингиз мумкин: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй. Ижарадаги Тошкент полиграфия комбинати корхонаси. Телефон: 44-38-55.

Тошкент тажриба-ишлаб чиқариш корхонаси дренаж ётқизувчи ДУ—301 машинасининг эҳтиёт қисмларини ясайди, шунингдек илгари чиқарилган ДУ—301 машиналарини 1,5—3 м. чуқурлик ва 0,3—0,6 м. кенгликдаги ҳандақ қазиш машиналари сифатида қайта ўзгартиради.

Тошкент тажриба-ишлаб чиқариш корхонаси металл конструкциялар, полиэтилен қувурлар ва қишлоқ хўжалик машиналарининг эҳтиёт қисмларини тайёрлаб бериш учун буюртмалар қабул қилади.

МАНЗИЛИМИЗ: 700069, Тошкент шаҳри, Ғалаба кўчаси, 1-уй. «САНИИРИ» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент тажриба-ишлаб чиқариш корхонаси.

Телефонлар: 48-15-01, 48-15-03, 48-10-01.

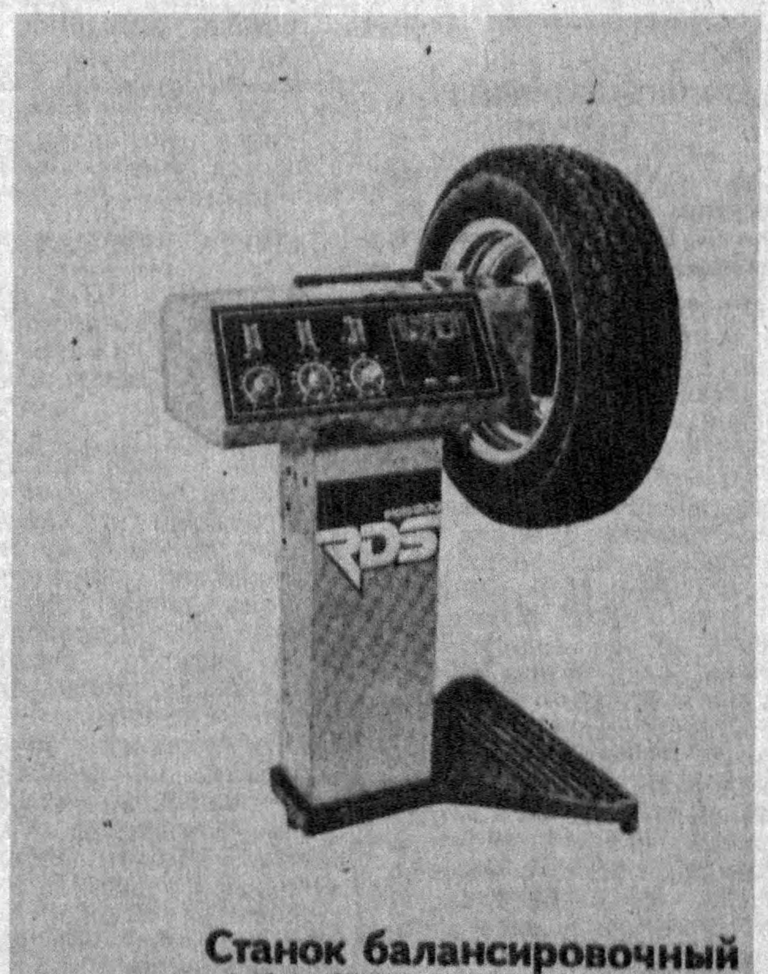

Станок балансировочный „eldis-1200"

Давлат корхонаси Сизга доимий яхши даромад манбаига эга бўлиш имконини беради!

Биз Сизга ўз корхонангизни очиб, ўз тақдирингизнинг ҳақиқий эгаси бўлишингизда ёрдам берамиз!

Жаноблар, Сизлар учун турли-туман автосервис ускуналари бор.

Шошилинг, жаноблар! Сизнинг даромадингиз учун биз бош қотирамиз!

МАНЗИЛИМИЗ: 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона.

ТЕЛЕФОН: 34-25-81, ички телефон: 1-67.

Рўзноманинг 110-сонида Тошкент кимё технологияси институти бўйича чоп этилган эълонда кечки-сиртқи таълим учун ҳужжатлар қабул қилиш 1 июндан, кириш имтиҳонлари кундузги бўлим учун 1 августдан 16 августгача, кечки-сиртқи бўлимда эса 10 июлдан 22 июлгача ўтказилади деб ўқилсин.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси Давлат телерадиокомпанияси жамоаси Ўзбекистон телевидениеси илмий-оммабоп ва ўқув кўрсатувлари таҳририяти бош муҳаррири Ф. Юнусовага падари бузруквори

Анвар ЗОКИР ўғлининг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси етакчи илмий ходим, физика-математика фанлари доктори, профессор

Георгий Гургенович АРУШАНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

● НУҚТАИ НАЗАР ●

ТУБДАН ЎЗГАРТИРАЙЛИК

Кейинги етмиш йил мобайнида шундай ҳаёт кечирдикки, оқибатда кўпинча оддий ҳақиқатнинг мағзини чақиб, моҳиятини англаш тугул ҳатто бу ҳақда бош қотирмадик. Совет ҳокимияти бизга бепул таълим-тарбия бериб, бепул даволамоқда, бундай ғамхўрлик, имтиёзларни ер юзидаги бирорта капиталистик мамлакатда кўрмайсиз, дедик. Аммо дўппини бир олиб ўйлаб кўрайлик: Хўш, мактаблар, олий илм даргоҳлари, шифохоналар ўз-ўзидан текинга қурилармиди? Муаллимлар, тарбиячилар, шифокорлар ва улар билан бирга хизмат қиладиганлар ҳам пулсиз ишлармиди?

Табиийки, асло бундай эмас. Аммо уларга сарфланадиган маблағ осмондан тушадими?! Ахир, бирорта ҳокимият улар социалистикми, капиталистикми, қандай бўлмасин, барибир ҳеч қандай моддий, маънавий, маданий бойликларни яратмайди. Яратиши мумкин эмас.

Дейлик, илк бор мактабга бориб, ўрта маълумот олаётганингизда, олий билимгоҳларда ўқиётганингизда сиздан ҳеч ким расман пул тўланг, деб буйруқ бермайди. Аксинча, дорилфунун, институтларда талабалар нафақа билан таъминланади. Шифохоналар, касалхоналар ҳам текин хизмат кўрсатишини инкор этолмаймиз, аммо аслида шундайми? Ахир, олий илмгоҳлар ҳамда бошланғич ўрта мактаблардаги домлалар, хизматчилар билан талабалар оладиган иш ҳақи, нафақаларни ҳокимият яратмас экан, улар осмондан тушмайди-ку! Уларни, табиийки, ўқувчилар, талабалар ёки муаллимлар, тарбиячилар ҳам ишлаб чиқармайди. Балки бизнинг ота-оналаримиз, бува-бувиларимиз, умуман авлод-аждодларимиз меҳнатидан, пешона теридан ундириб олинган. Мактаблар, олий илмгоҳлар, барча тоифадаги таълим-тарбия ўчоқларининг бинолари, улардаги асбобу анжомлар-чи?

Шубҳасиз, улар ҳам осмондан тушган эмас. Балки ўша йўл билан бунёд этилган. Яъни меҳнаткаш халқники. Яъни аслида ўзимизникидир. Ҳукумат эса ўзимизникини ўзимизга тақсимлаб бериш биланגина шуғулланади, холос. Аммо Совет ҳокимияти ўзини халқ ҳокимияти деб эълон қилди-да, ўз қиёфасини яна бир ниқоб билан шундай моҳирона ўраб ташладики, уни кўпчилигимиз вақтида кўра олмадик.

Ленин ўқи, ўқи ва яна ўқи, деб таълим беради. Шунга кўра, ўқишни ривожлантираверганмиз. Аммо нималарни қандай мақсадда ўқиймиз? Фақат ўқишнинг ўзи тўлақонли инсон бўлиб етишишимизни таъминлайдими? Ёзиб-чизиш, ўқишни қойиллатсагу нималарни ёзиб, нималарни ўқиётганимизни идрок этмасак, англамасак, бундай ёзиш-чизиш, ўқишдан қандай наф унади?

Бундай саволларга жавоб топиш ўрнига дастлаб ўн-ўн бир йил ўқиб ўрта маълумотли бўлдик. Сўнгра беш-олти йил олий билимгоҳларда вақтимизни ўтказиб, шунга жарангдор ҳужжатлар — дипломлар билан тақдирландик. Олий маълумотли мутахассис, деган ном олдик.

Йўқ, гап сифат, тараққиёт эмас, балки сон-миқдор чўққилари ҳақида боряпти.

Ўқи, ўқи ва яна ўқи деган оддий гапни муқаддас шиорга айлантирдик. Унинг замири, мазмунида нималар яширининиб ётганлиги, унда бирёқламалик, саёзлик мавжудлиги тўғрисида бош қотирмадик. Бу гапни худонинг сўзидан ҳам буюк, муқаддас ҳақиқат, деб билдик. Ваҳолонки, фақат ўқиш, ўқиш яна ўқишнинг ўзи билан ҳеч қачон иш битмайди. Борди-ю ўқилган нарса уқиб олинмаса, идрок этилмаса, сўнгра идрок этилганларнинг яхши, ижобий жиҳатлари обдон ўзлаштирилиб, тараққиётга йўналтирилмаса, салбийлари, ёмонларидан воз кечилмаса, ҳеч қандай униб-ўсиш бўлмайди. Бунинг тўғрилигини тўла тушуниб, шунга кўра фаолият кўрсатолмаяпмиз. Чунончи, доцент Рустам Нишон Хўжа «олий таълимни келгусида мукаммаллаштириш долзарб муаммо» деб ҳисоблайди-ю, бироқ мулоҳазаларни ўртага ташлайдики, оқибатда, бу таълимни мукаммаллаштириш эмас, балки тубдан ўзгартириш, бутунлай янгилик зарурлиги англашилади. Хусусан, ҳақ (пул) тўлаш йўлини жорий қилиш, маблағи бўлмаганларнинг давлатдан қарз олишини таъминлаш таклиф этилади. Бу олий таълимгагинамас, балки ўқитиш, таълим бериш-олишнинг барча тармоқларига тааллуқли.

Йўқ, шу бугуноқ ёки эртадан бошлаб дарров ёппасига пулли ўқиш, таълим жорий қилиниши зарур, демоқчимасмиз.

Ошкоралик, демократиялаш туфайли порахўрлик, таниш-билишчилик, қариндош-уруғчилик очиб ташланди.

Бу ерда гап таълим-тарбияни соғломлаштириш, тозалаш, поклаш ҳақида кетяпти. Бунга жумҳуриятимиз раҳбарияти ҳам аҳамият бераётир. «Таълим тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг эълон қилиниши шундан далолат: «Ўзбекистонда таълим миллий уйғониш, мустақил давлат халқларининг ижтимоий-иқтисодий ва маънавий тараққиёти асоси ҳисобланади ҳамда жамият олдидаги фуқаролик ва маънавий масъулиятини чуқур англайдиган, ўз бурчини теран билим ҳамда юксак касб-кор маҳорати билан адо этишга ҳар тарафлама камол топган эркин шахсни шакллантириш мақсадини кўзлайди».

Ўша қонун лойиҳасининг биринчи жумласи билан танишдингиз. Сезяпсизми, унда жуда ҳаққоний фикр ифодаланган. Асосий мақсад — эркин шахсни шакллантириш!

Хўш, бу муҳим вазифани бажариш учун таълим-тарбия, ўқиш-ўқитиш ишлари қандай ташкил этилиб, қандай воситалар орқали амалга оширилади?

Қонун бу саволга аниқ, лўнда ва ҳар томонлама асосланган жавоб бериши керак. Масалани айнан шу жиҳатдан ёритишга, ечишга одатланганмиз. Фақат таълим тўғрисидаги қонун лойиҳасимас, балки бошқалари ҳам ниҳоятда узундан узоқ. Чўзиқ. Бир қарашда ҳеч нарсага эътироз билдира олмайсиз. Аммо асл моҳиятини, тараққиёт учун сув билан ҳаводек зарур жиҳатини ажратиб олишингиз қийин: «Барча давлат, ширкат ва жамоат ташкилотлари, корхоналар ва муассасалари, уларнинг раҳбарлари, меҳнат жамоалари кенгашлари қиёфасида ўқитувчининг жамиятдаги обрў-эътибори ва мавқеини ошириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилишлари, педагоглар жамоасининг маънавий ва моддий жиҳатдан керагича қўллаб-қувватлаб туришлари шарт».

Қаранг-а, мазкур лойиҳанинг 27-моддасидан олинган бу фикрга ҳайриҳоҳлик билдиргингиз келади. Аммо у етмиш йилдан ортиқ вақт ичида бироз ўзгартирилган ҳолда минг, миллион карра такрорланиб, асло рўёбга чиқарилмадику! Аксинча, кўмаклашиш, ғамхўрлик қилиш баҳонасида ўқитувчининг ишига аралашмаган, уни текширмаган, назорат қилмаган ташкилотлару идоралар қолмади. Пировардида бевосита иш, яъни ўқиш-ўқитиш, таълим-тарбия диққат марказидан, биринчи даражадан бешинчи... ўнинчи, босқичларга тушириб ташланди: Бошланғич, ўрта, олий мактабларда «юқоридан» келган тафтишчилар, уларнинг раҳбарлари ўша мактабларнинг бошлиқлари, ходимлари билан бирлашиб, шундай фаолият кўрсатдики, оқибатда, муаллимлар, тарбиячилар тушунтириш хатлари, изоҳлар ёзишга муккасидан кетдилар, Кўп вақтини ҳар хил йиғилишларда ўтказдилар. Қисқаси «меҳнат интизом»ини мустаҳкамлаш билан шуғулландилар... Қандай интизом денг? Айтайлик, аксари олий ўқув юртларида ҳар куни эрталабдан сурункасига 6—8 соат раҳбариятнинг кўзига кўриниб турсангиз, мажлисларда мунтазам қатнашсангиз, энг зўр интизомли домла сифатида ошиғингиз олчи!

Бундай тартиб номи улуғ, супраси қуруқ домлаларга қўл келади. Уларнинг сафини орттиришга хизмат қилади. Оқибатда истеъдодсизлик, қобилиятсизлик, билимсизлик, нодонлик иллатлари таълимнинг барча босқичларидаги ўчоқлари ва марказларида ёмон қовуннинг уруғидай кўпаяди. Ахир ўн ёки ўн бир йил ўрта мактабда ўқиганларнинг қарийб тўқсон беш фоизи ўзларининг келажакда қайси соҳаларда қандай мутахассис бўлиб ишлаш, бунинг учун қайси билимгоҳга кириб ўқиш муаммосини кўпинча ўзларимас, ота-оналари ёки муайян тасодифларга мувофиқ ечишса! Олий билимгоҳларнинг битирувчиларидан тахминан яна шунчаси олинган ҳужжатларга мос билимга, қобилият, маҳоратга эга бўлмаса! Яқиндагина Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган юксак даражадаги кенгашда олий таълим мутасаддилари — фан номзодлари, доцентлар, фан докторларию профессорлар, ҳатто академиклар сифати, салмоғимас, сони ортиб бораётгани, чинакам истеъдодли баркамол олимлар, ижодкорлар кескин камайиб кетгани эътироф этилгани-чи?..

Шундай ҳолатдан чиқиб кетишнинг муҳим ва тўғри йўлларидан бири таълимни хусусийлаштиришдан иборат. Бу мазкур лойиҳада қисман акс эттирилган: «Таълимнинг давлатга қарашли бўлмаган шакли қуйидагилардан иборат», дейилади-да, булар «оилавий (уй) тарбия, хусусий таълим, тарбия, фуқароларнинг мустақил равишда билим олиш ва диний таълим»ни ўз ичига олиниши қайд этилади.

Бу, умуман олганда, тўғри. Аммо ниҳоятда мавҳум кўрсатмаларга қуйидагича аниқлик киритилиши зарур: **давлат тасарруфидаги таълимнинг бошланғич, ўрта ҳамда олий босқичларида муқобил хусусий ўқиш-ўқитиш марказлари, яъни хусусий бошланғич, хусусий ўрта, мактаблар, хусусий олий билимгоҳлар ташкил этилсин, уларнинг сони, сифати давлат тасарруфидаги таълим-тарбия билан рақобат қиладиган даражага етказилсин, ўз навбатида ҳукуматга бўйсунадиган мактаблар, олий билимгоҳларга тўла ижодий мустақиллик, эркинлик берилиб, уларни мафкуравий талаблар асосида бошқаришга йўл қўйилмасин, пулли ўқиш жорий этилсин, таълим жараёни маблағлар билан таъминлайдиган давлат идоралар ва фуқаролар билан тузиладиган шартномаларга мувофиқ ташкил қилинсин ва олиб борилсин.**

Табиийки, хусусий мактаблару олий билимгоҳлар кўз очиб юмгунча дарров юзага келмайди. Уларнинг аста-секинлик билан муттасил таъсис этилишига эришиш лозим. Шунингдек, пулли ўқишни изчиллик билан босқичма-босқич ҳаётга татбиқ этиш кўзда тутилиши керак. Масаланинг бу жиҳати таълим тўғрисидаги қонун лойиҳасида кўзда тутилмайди. Ваҳолонки, таълим-тарбия ишларини шу тарзда олиб бориш биринчи галда сифат ўзгаришларини таъминлашга имкон туғдиради. Кўзбўямачилик, таниш-билишчилик, қариндош-уруғчиликни кескин қисқартиришга (уларни бутунлай йўқотиш амри-маҳол) йўл очади. Таълим берувчиларнинг ҳам, таълим олувчиларнинг ҳам масъулиятини оширади. Ахир, ҳар хил тўғри ва эгри йўллар билан олий билимгоҳларга кирганларнинг деярли барчаси барибир беш-олти йилда ўқишларини ҳужжат олиш билан якунлайдилар-ку! Зотан, ҳозирги таълим тизимида онгу тафаккурни бойитиш, ўстириш, чуқур, баркамол билимга эга бўлишмас, фақат ҳужжат, яъни диплом олиш асосий, ягона мақсадга айланганн бежиз эмас-ку! Лойиҳада бизнингча таълимнинг сифатини таъминлаш масаласи диққат марказига чиқарилиши лозим эди. Уни ташкил этиш олиб боришга бевосита боғланмаган умумий мулоҳазалар баён этилади. Ўқиш-ўқитиш ишларига раҳбарлик қилиш, бу ишлар устидан назорат ўрнатиш вазифаси давлат идораларига топширилиши ҳадеб таъкидланаверади. Холбуки, бу борада ҳам хусусийлаштиришга киришилса, бозор иқтисодиёти қонун-қоидаларига мослаштирилади. Демак, таълимнинг камида ярми давлат тасарруфидан чиқарилиши тараққиёт тақозоси.

Борди-ю, мазкур лойиҳа кўпгина саволларга аниқ, лўнда жавоб қайтарадиган даражага кўтарилса ҳаққоний қонунга айланиши мумкин.

Норбой ХУДОЙБЕРГАНОВ.

● *Излаган имкон топар*

МЕҲМОННАВОЗЛИК КЎРСАТИБ

Ҳозирги молиявий машаққат вақтида хўжалик юрита билиш ғоятда тадбиркорликни тақозо этадиган иш. Акс ҳолда «ўтириб» қолиш ҳеч гап эмас. Шаҳримизнинг Герман Лопатин кўчасида уч қаватли мўъжазгина меҳмонхона бор. У аввал республика Компартияси Марказий Қўмитасига қарашли бўлиб, унинг хўжалиги асосан бюджет сармоясига «маҳлиё» бўлиб, ҳар қанча сарф-ҳаражатлар бўлса бош устига эди. Лекин кирим-чиқимдан эса садо йўқ бўлган. Меҳмонхонада гоҳида мижозлар етарли, гоҳида эса у бўм-бўш турар эди.

Ўша мўъжазгина меҳмонхона биноси архитектураси ва қурилиши жиҳатдан кўркам, ўзи эса сўлим табиат бағрида жойлашганлиги учун ҳам ҳавоси тоза, шовқинсиз. Унда яшайдиган меҳмон бир кеча бўлса ҳам кўнгилдагидек ором оларди. Бу ерда ўз замонасида энг ҳурматли намояндалардан тортиб, ҳозирги таниқли зотларгача кишилар кутиб олинди. Шу кунларда эса бу масканга хизмат юзасидан диёримизга марҳамат қилиб келаётган Туркия, Саудия Арабистони, АҚШ, Германия, Италия, Франция, Покистон ва Япония сингари мамлакатларнинг ман-ман деган тадбиркорлари тез-тез қўниб ўтишмоқда. Айниқса улар орасида биз ўзбек халқининг хорижий эллардаги мамлакатларда мусофирликда юрган ҳурматли ватандошларимизнинг ҳам бу меҳмонхонага марҳамат этишаётганлиги қувонарлидир.

Меҳмонхона кейинги пайтда қийин иқтисодий аҳволга тушиб қолган эди. Унга Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, ишнинг кўзини биладиган ташкилотчи Азиз Қурбонов директор этиб тайинланди. У киши узоқ йиллар мобайнида республика давлат матбуот қўмитасида раис ўринбосари бўлиб ишлаганлар. Янги директорлик лавозимига ўтганидан кейин бу ердаги барча хизмат кўрсатиш ишларини мутлақо тубдан қайта йўлга қўйишда катта жонбозлик кўрсатмоқдалар. Тинимсиз раҳбар 51-йил меҳнат фаолиятига қадам қўйган бўлишига қарамай, у доимо изланишда. Шундан кейин хўжалик фаолиятида дастлабки мамнун этадиган кўрсаткичлар пайдо бўла бошлади. Бу ерда ортиқча ҳаражатларнинг барчаси қисқартирилди. Хоналардаги ўринлар бўш қолмаслиги учун турли идоралар билан шартномалар тузилди ва барқарор алоқа ўрнатилди.

Суҳбатдошимиз Азиз Қурбонов хўжалик иқтисодини янгича усулда юргизиш натижаларини айтиб берди:

— Меҳмонхона турғунлик даврида даромад бермаган бўлса, энди у бюджетга камдан кам мурожаат этмоқда. 1990 йилда 78,3 минг сўм, 1991 йилда 101 минг сўм даромад берилди. Бу йилнинг тўрт ойида эса олти ойлик топшириқ бажарилди. Шу йил давомида давлатга 200 минг сўм фойда берилади.

Меҳмонхона хўжалиги республика Олий Кенгаши, Вазирлар Маҳкамаси ва бошқа вазирликлар ва қўмиталар билан ўрнатилган мустаҳкам алоқа бўйича меҳмонларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Хўжаликдаги 45 хонада 65 та ўрин жаҳон андозалари бўйича барча жиҳозлар ва ускуналар билан етарли таъминланган. У хизмат кўрсатиш юзасидан биринчи тоифали ҳисобланади.

Хоналарда яшаш ва хизмат қилиш юмушлари бозор иқтисоди талабларидан келиб чиқиб белгиланган. 3 хонадан иборат 2 ўринли люкс деб аталадиган номер бир кеча-кундузга Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари фуқаролари учун 220 сўм, хорижий фуқаролар учун эса 1430 сўм ёки АҚШ пулида 220 доллар туради. Энг оддий бир хонали бир ўрин 80 сўм, хорижий фуқаролар учун 500 сўм ёки АҚШ пулида 70 доллар туради.

Мижозларга хизмат кўрсатишнинг жуда кўп тури жорий этилган. Хоналарда мижозларнинг ҳужжатлари ва қимматли буюмлари сақланиши учун махсус темир қутилардан тортиб даҳлиздаги бильярдгача ва ҳовлидаги ҳовуз ҳамда такси чақиртириб бериш, мижозларни жаҳондаги турли мамлакатлар билан телефон алоқаси билан боғланишида хизмат кўрсатишгача бўлган анча-мунча юмушлар жорий этилган. Ходимлар бунинг учун биринчи навбатда республика автомобиль ва алоқа вазирликлари маъмуриятидан мамнундирлар.

Хўжаликда 30 киши меҳнат қилади. Уларнинг турмуш аҳволини яхшилаш учун тинмай ғамхўрлик қилинмоқда. Ҳар бир ходим ўртача 800 сўм атрофида маош олишдан ташқари яна ҳар кунги тушлик овқати учун 5 сўм пул олади. Бундан ташқари уларга кийим-кечаклар, китоблар, дори-дармонлар, озиқ-овқатлар билан савдо қилиш ҳам уюштириляпти.

Ҳозирда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг ишлар бошқармасига қарашли бу меҳмонхона илгари «Шелковичная», кейин эса «Октябрь» деб аталар эди. Ўзбекистонда мустақиллик тантана қилганидан кейин унинг номини қайта қўйиш давр тақазоси бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам унга берилган «Туркистон» деган янги ном ўзига жуда ярашиб турибди.

А. ПУЛАТОВ,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири.

СПОРТ

МАШЪАЛА ЙЎЛДА

● БАРСЕЛОНА шаҳрида бошланадиган олимпиада ўйинлари кунларида ловиллаб турадиган машъалани ўт олдириш учун дастлабки ишлар қилинди.

Ўтган якшанба куни Грециянинг Олимпиа шаҳридаги Гера ибодатхонасида олимпиада машъаласи ўт олдирилди. Энди у кемада Испанияга келтирилади. 13 июнь куни 9 минг югурувчидан бири машъалани қўлга олади. Кейин улар қўлма-қўл 5600 километрли масофани босиб ўтадилар. Машъала олимпиада ўйинлари бошланиши арафасида Барселонага етказиб келинади.

ПОЛВОНЛАРИМИЗ ЗАФАРИ

● САНКТ-ПЕТЕРБУРГ шаҳрида оғир атлетика бўйича МДҲ чемпионати ўтказилди.

Мусобақада ўзбекистонлик полвонлар муваффақиятли куч синашдилар. Чунончи, самарқандлик Виктор Янский даст кўтаришда 102,5, силтаб кўтаришда 127,5 килограммли натижа кўрсатиб, чемпионатнинг олтин медалини қўлга киритди. Фарғоналик Валерий Богусский ҳам бўш келмади. Бу икки кураш натижасига кўра 227,5 килограммли натижа билан кумуш медаль соҳиби бўлди. Таниқли оғир атлетикачи Сергей Сирцов ҳам олимпиада ўйинларига муносиб номзод эканини амалда кўрсатишга ҳаракат қилди. 90 килограммдан ортиқ полвонлар сафида куч синашган бу оғир атлетикачи даст кўтаришда 187,5, силтаб кўтаришда 222,5 килограммли натижа билан ғолиблик сусупасининг иккинчи поғонасига кўтарилди.

ЎРИНБОСАРЛАР МАВҚЕИ

● БИРИНЧИ лига футбол жамоалари ўртасида Ўзбекистон чемпионатининг 10-тур ўйинлари бўлиб ўтди.

Маълумки, Марғилоннинг «Атласчи» футболчилари бугунгача фақат ғалабага эришиб, 16 очко билан ягона пешқадам бўлиб туришган эди. Улар навбатдаги учрашувни ўз майдонларида Бекободнинг «Маъданчи» жамоаси билан ўтказишди. Бу ўйинда карвонбошининг навбатдаги ғалаба учун кураши зое кетди. Чунки, бекободликлар бўш келишмади. Ўйин 2:2 ҳисобида тугади. «Маъданчи» 10 очко билан мавқеини андак мустаҳкамлади. «Атласчи» эса ўз ҳисобига дастлабки дурангни ёзиб, 17 очко билан ҳамон пешқадамлик қилмоқда. «Бахт» ва «Шифокор» жамоалари 13 тадан очко билан иккинчи ҳамда учинчи ўринларда боришмоқда.

ЯГОНА ПЕШҚАДАМ

● ОЛИЙ ЛИГА футбол жамоалари Ўзбекистон чемпионатининг 15-тур ўйинларида куч синашдилар.

«Пахтакор» футболчилари ниҳоят ўз ўринларини топишди. Узоқ йиллар собиқ Иттифоқнинг олий лига чемпионатида куч синашиб, эътибор қозонган бу жамоа мустақиллик биринчилигида ҳам ўзини кўрсатиши табиий эди. Пахтакорчилар бу сафар учрашувни Самарқандда мароқандчилар билан ўтказишди. Сафар ўйини бўлишига қарамай, меҳмонлар 4:1 ҳисобида ғалаба қозониб, 20 очко билан ягона пешқадам бўлиб олишди. Қолган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Сурхон» — «Орол» — 0:0, «Янгиер» — «Пахтакор»-79» — 1:2, «Сўғдиёна» — «Нефтчи» — 0:0, «Кимёгар» — «Шаҳрихончи» — 3:0, «Навбаҳор» — «Чирчиқ» — 2:0, «Наврўз» — «Трактор» — 1:0; Шундай қилиб «Нефтчи» 19, «Сўғдиёна» 17 очко билан иккинчи ва учинчи ўринларда боришмоқда.

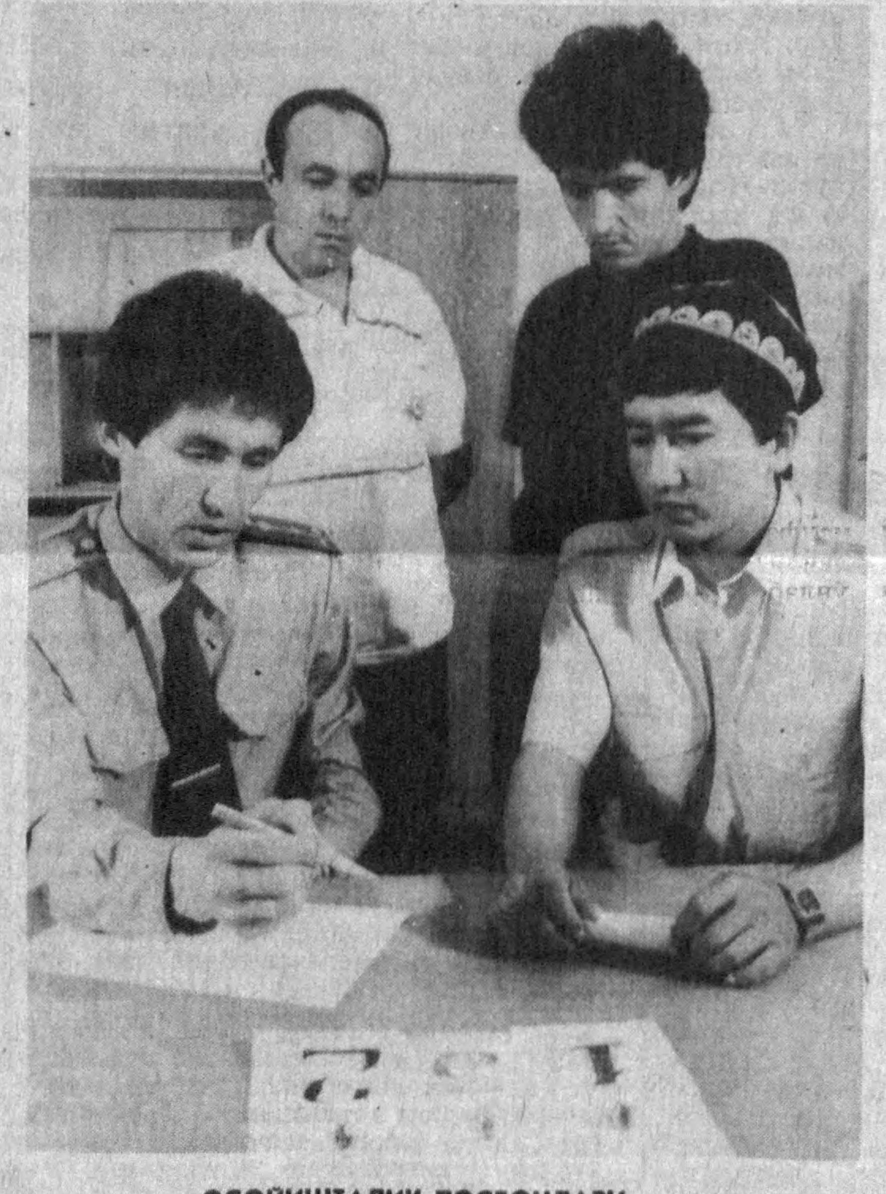

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

● Наманган шаҳар ички ишлар бўлими жиноий-қидирув ходимлари уйларга кириб ўғриликлар содир этган шахсларни ушлашди. Жиноятчилардан кўп миқдорда пул, қимматбаҳо буюмлар тортиб олинди. Суратларда: 1. Милиция катта лейтенанти В. Акбаров иш устида. 2. Қўлга туширилган бойликлар. А. КОВТУН олган суратлар (ЎзА).

ИҚТИСОДИЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

АЛОҚАЛАР ЙЎЛГА ҚЎЙИЛМОҚДА

Андижон вилоятидаги Асака шаҳри билан ХХР Шинжонг—Уйғур мухтор ноҳиясидаги Ёркинд шаҳри аҳли ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйдилар.

Яқинда хитойлик меҳмонлар ўзбекистонлик дўстлари ҳузурида бўлдилар, мактаблар ва шифохоналарини, саноат корхоналарини бориб кўрдилар. Уларнинг ташрифи якунида Асакада қандолат, гилам, бўёқ ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар барпо этиш тўғрисида шартномалар тузилди.

Хитой томони асакаликларни ана шу қўшма корхоналар учун замонавий машина-ускуналар билан таъминлаш, шунингдек қисқа муддатда бу ерда ғишт заводи қуриш, ХХРдан келтириладиган моллар билан савдо қиладиган дўкон очиш мажбуриятини олдилар. Қўшма корхоналарга Асака автомобилчиларининг транспорт хизмати кўрсатиши тўғрисида битимга эришилди.

Шунингдек, бир-бирларига мунтазам равишда саёҳатчилар гуруҳини юбориб туришга аҳд қилинди.

ЙЎЛОВЧИЛАР УЧУН БОЗОР

Хоразмнинг Жанубий дарвозаси деб аталган Хазорасп район марказида янги темир йўл вокзали биноси олдидаги майдонда шинам Шарқ бозори очилди.

Ўрта Осиё темир йўли Орол бўйи бўлими раҳбариятининг қарорига биноан ҳозир йўловчиларни ташийдиган ҳамма поездлар Шимолга кетаётганда ҳам, Жанубга кетаётганда ҳам бу ерда тўхтаб ўтади. Хуллас, эндиликда йўловчилар бу ердан йўлга керакли озиқ-овқат, мева ва сабзавот сотиб олишлари, миллий совғаларни харид қилишлари мумкин. Бозорда эса маҳсулотлар етарли.

(ЎзА мухбири).

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» РЎЗНОМАСИНИНГ ЖАРЧИНОМАСИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР ДОРИЛФУНУНИ

1992—93 йилда шу олий билимгоҳга киришни истовчилар учун ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда шуғулланадиган

1 ОЙЛИК ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар 1 июлдан бошланади. Математика, кимё, биология фанлари бўйича машғулотлар ўтказилади. Ўқишга киришни истаганлар ректор номига ёзилган аризага ўқиш учун ҳақ тўлаганлиги ҳақидаги квитанцияни қўшиб топширадилар.

Бутун курс давомида ўқиганлиги учун 400 сўм миқдоридаги пул институт кассасига ўтказилади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент 183, Тошкент Давлат аграр дорилфунуни. 83, 96, 19, 491, 156, 165-автобуслар, 15, 19, 28-маршрутли таксилар.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари олий билимгоҳи

ФЕРМЕРЛАР ТАЙЁРЛАШ 2 ЙИЛЛИК БЎЛИМИГА

Ҳужжатлар қабул қилишни эълон қилади.

ершунослик ва чорвачилик мутахассислари тайёрланади.

Ўқиш мобайнида талабалар фермерлар учун тупроқшуносликда, агрономликда, чорвачиликда техникага хизмат кўрсатиш ва таъмирлашда, ҳозирги замон фермер хўжалигининг иқтисоди ва бошқариши бўйича зарур бўлган амалий билимларни олади.

Ўқишга қабул қилиш ўрта мактаб ҳажмида математика, физика фанларидан ва танланган мутахассисликлар бўйича суҳбат тариқасида ўтказилади. Қабул жамоа, давлат хўжаликлари, корхона ва ташкилотлар билан шартнома асосида амалга оширилади. Фермер хўжаликларига тааллуқли шахслар имтиёзли равишда қабул қилинади.

Ҳужжатлар 25 июндан 20 июлгача қабул қилинади. Суҳбат ўтказиш 21 июлдан 25 июлгача.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади. Дарслар ўзбек тилида олиб борилади.

Қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: ўрта маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, 086/У медицина қоғози, 3х4 ўлчамли 6 дона сурат, ўқишга юборувчи ташкилотнинг шартномаси, паспорт ва ҳарбий хизматга яроқлилиги ҳақидаги ҳужжат.

Талабалар стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

Қабул комиссиясининг манзилгоҳи:
700000, Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй. ТИҚХММОБ.
Телефон: 35-75-21.

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» НИШОНЛИ БУХОРО ДАВЛАТ ДОРИЛФУНУНИ 1992—1993 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

кечки ва сиртқи бўлимга қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КЕЧКИ БЎЛИМГА: Тарих, Декоратив ва амалий санъат.

СИРТҚИ БЎЛИМГА: Ўзбек тили ва адабиёти; География; Тарих; Чизмачилик ва тасвирий санъат; Педагогик ва бошланғич таълим услубиёти; Педагогика ва психология (мактабгача: ўзбек ва рус тилларида).

Ихтисосликлар бўйича қуйидаги фанлардан танловли кириш имтиҳонлари топширилади:

ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ: она тили ва адабиёти (иншо), она тили (оғзаки), адабиёт (оғзаки).

ГЕОГРАФИЯ: география (ёзма), тарих (оғзаки), она тили ва адабиёт (диктант).

ТАРИХ: тарих (ёзма), география (оғзаки), она тили ва адабиёт (иншо).

МУЗЕЙ ИШИ, ТАРИХ ВА МАДАНИЯТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ: тарих (ёзма), география (оғзаки), она тили ва адабиёт (иншо).

ЧИЗМАЧИЛИК ВА ТАСВИРИЙ САНЪАТ, ДЕКОРАТИВ ВА АМАЛИЙ САНЪАТ: чизмачилик, расм, она тили ва адабиёт (диктант).

ПЕДАГОГИКА ВА БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ УСЛУБИЁТИ, ПЕДАГОГИКА ВА ПСИХОЛОГИЯ (мактабгача): она тили ва адабиёт (иншо ва оғзаки), математика (ёзма).

Аризалар 5 июндан 25 июнгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 26 июндан 10 июлгача ўтказилади.

Талабалар сафига қабул қилиш 13—15 июлда ўтказилади.

Дорилфунунга кирувчилар дорилфунун ректори номига ёзилган аризага ўрта ва олий маълуоти ҳақидаги ҳужжатнинг (асл нусхасини), 086/У шаклидаги тиббий маълуотномани, 3х4 сантиметр ҳажмдаги 6 дона суратни ва иш жойидан маълумотномани (иш стажига эга бўлганлар эса меҳнат дафтарчасидан кўчирмани илова қиладилар.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлик тўғрисидаги ҳужжатлар қабул комиссиясига шахсан кўрсатилади.

Қабул 1992 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидалари асосида амалга оширилади. ЭСЛАТМА: эълонга қўшимча бўлиши мумкин.

Манзилгоҳимиз: 705018, Бухоро шаҳри, «Ўзбекистон 40 йиллиги» кўчаси, 11-уй.
Телефонлар: 3-26-81, 3-94-06.
Қабул комиссияси.

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТАЪМИРЛАШ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАЖРИБА КОРХОНАСИНИНГ МАРКАЗИЙ БАЗАСИ

СНП 500/10, СНПЭ 500/11, 2 ЭЦВ 10—160—35Г, ЭЦВ 10—120—80, ЗЭЦВ 12—255—30Г, ЭЦВ—16—160, К 100—80—160, К80—50—200 насослари, «Д» туридаги марказдан қочма насослари эҳтиёт қисмлар, металл конструкциялари, ностандарт ускуналар, темир-бетон буюмлари заводлари учун жиҳозлар ишлаб чиқаради.

«Д», «К», «ОП», «ЭЦВ», СНП 500/10 туридаги насосларни, «ТМ» трансформаторларини ва қуввати 100 кВтдан юқори бўлган электр двигателларини таъмирлайди.

Турли хилдаги механик ва кучли кимёвий таъсирларга бардошли полимерли композицион қоплама материалларни қўллашда ёрдам кўрсатади.

Корхона шартнома бўйича буюртмачининг материалидан ностандарт ускуналар ва металл конструкцияларини тайёрлаб бериши мумкин.

Бизнинг манзилгоҳимиз: 700182, Тошкент шаҳри, Бектемир тумани, Ҳусайн Бойқаро кўчаси, 13-уй.

Телефонлар: (3712) 90-34-27, (3712) 90-34-41, (3712) 90-34-25.

Факс: (3712) 90-34-37.

Телетайп: 116470 «ТЕМИР».

12-(Марказий Ҳиёбон — Водник мавзеси).
54-(Чкалов метро бекати — Марказий Қўйлиқ),
99-тезюрар (Жанубий Вокзал—Водник мавзеси),
110-тезюрар (Горький майдони — Марказий Қўйлиқ) автобусларининг;
63-(Марказий Ҳиёбон — Водник мавзеси) маршрутли таксининг
«ЦБЭСРПП» бекати.

ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

КЕЛИБ ҚОЛИНГ, ОЛИБ ҚОЛИНГ, КАМ БЎЛМАЙСИЗ

ЁШ КЕЛИН-КУЁВЛАР САРУПОСИНИ ТЎЛДИРАСИЗМИ, МАРҲАМАТ!

Бирлашмамиз чеварлари қўлидан чиққан аёллар ва эркаклар учун мўлжалланган хилма-хил костюмлар, спортча куртка ва шимлардан истаганча топилади.

Эркин нархларда ҳоҳлаган миқдорда етказиб берамиз.

Фақат пулини олдиндан тўлаб қўйиш ёки чек ёзиш қоидасига риоя этилса бас.

ФУРСАТНИ БОЙ БЕРМАНГ!

Манзилимиз: 700000, Тошкент, Амир Темур кўчаси 60-уй. Телефонлар: 35-00-15, 35-16-12. Факс 35-07-35.

«ЮЛДУЗ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«CANON», «RICOH» фирмаларининг нусҳа олиш-кўпайтириш техникасидан фойдаланувчилар диққатига!

«НИҲОЛ»

Республика илмий маркази

ишлатилган картриджларни
24 соат ичида ва энг арзон баҳоларда тўлдириб-созлаб беради.

Бизнинг манзилгоҳимиз: 700077, Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 71-уй, 242-хона.
Телефон: 67-94-07.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: А. АБДУБАННОПОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ҲАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

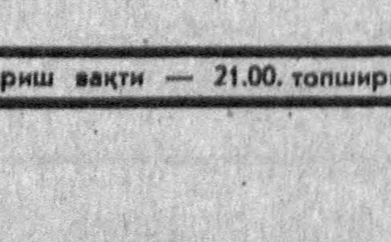

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент—ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 33-11-49, 32-54-06; ижтимоий адолат — 33-76-04, 32-53-15; партия турмуши, советлар ҳаёти ва мафкура — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14; деҳқончилик-саноат — 33-12-16, 33-07-20, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-20-36, 32-54-35; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-12-56, 32-55-16; ички ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24; 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-26-70, 32-54-27; безатиш — 32-57-22; ахборот-тижорат маркази — 32-53-20.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-21-05, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-21, Урганчда — 6-72-60, Фарғонада — 4-88-25, Термизда — 2-23-01.

«Ўзбекистон овози» («Голос Узбекистана») — общественно-политическая газета Народно демократической партии Узбекистана.

● Йилига 256 марта чиқади.
386.914 нусхада чоп этилмоқда.
Буюртма № Г—182.
Нашр кўрсаткичи—64583.
№ 113.

Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● Босишга топшириш вақти — 21.00. топширилди—21.20. Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.